МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950 года | Аўторак, 20 снежня 1994 года | № 136 (10836) | Цана 80 руб.

■ Фотарэпартаж

ЗІМОВЫ ДЗЕНЬ — УРАДЖАЮ

Парадавала сёлета ніва працаўнікоў калгаса "Колас" Крупскага раёна. Вырашчаны неблагі ўраджай сельскагаспадарчых культур. І ў гэтым немалую ролю адыграла тое, што кожны гектар атрымаў добрую запраўку арганічнымі ўгнаеннямі.

Сёння, калі палі ўкрыты беласнежнай коўдрай, хлебаробы праяўляюць гаспадарскі клопат аб новым ураджаі. У калгасе актыўна вядуць назапашванне мясцовых угнаенняў, дастаўляючы штодзённа да месц кампаставання 500 тон торфу і гною.

Поўным ходам ідзе рамонт тэхнікі і прычапнога інвентару.

Мікалай КУЗЬМЕНКА.

НА ЗДЫМКАХ: намеснік старшыні калгаса **С.Б.Гур** гутарыць з механізатарамі **С.А.Малашчанка, У.М.Ходасам, Д.М.Назаранкам, А.А.Кузняцовым, І.В.Сініцыным;** вывазка арганікі: вадзіцель пагрузчыка — **В.І.Сяргееў.**

Фота Анатоля БАСАВА.

■ За прылаўкам і побач

ПРАПАНУЕЦЦА... "ЖАР-ПТУШКА". КОШТ — УМЕРАНЫ

Вытворцы лічаць гэтую справу даволі прэстыжнай і ну-у якой перспектыўнай! Абвяшчаюць яе "крокам насустрач пакупніку" і "стымулам далейшага пошуку"...

Імя ёй — фірменны гандаль. Пэўна, у кагосьці перад вачыма ўжо паўсталі "Курыныя прысмакі", "Залатыя пеўнікі" і іншыя шматлікія "пярнатыя шыльды", якія ганарова красуюцца на магазінах і магазінчыках сістэмы Белптушкапрома. Сярод гэтай сотні "Жар-птушак" — гандлёвыя прадпрыемствы племптушкарэпрадуктара "Камсамолец", што ў Мінскім раёне. Тут, у "Камсамольцы", справу пад назвай "купі-прадай" лічаць надзейным сродкам выжывання нават у самых экстрэмальных умовах сённяшняй ліхой гадзіны. Маўляў, лішкі — на хлеб, а то яшчэ і на масла застанецца. Магчыма, магчыма...

А нам, пакупнікам, што за карысць?..

— Растлумачу на прыкладзе, — пачаў гаворку мой суразмоўца **Аляксандр Паўлавіч САКОВІЧ.** (Ён — эканаміст па збыту і фірменнаму гандлю ППР "Камсамолец", і таму асоба ўпаўне кампетэнтная). — Некалькі месяцаў назад у Мінску, на Галадзеда, 75 і Убарэвіча, 16, з"явіліся нашы фірменныя магазіны. Чыжоўку, пагадзіцеся, прэстыжным раёнам не назавеш. А не так даўно прыняў пакупнікоў філіял на Сцебенева, 20, што ў раёне Слуцкай шашы. Самая што ні ёсць ускраіна! Удалечыні ад бойкіх вуліц. Але ў гэтай "гарадской глыбінцы" таксама жывуць людзі. Хіба ж гэта не адметны штрых фірменнага гандлю: быць як мага бліжэй да спажыўца, шукаць пакупніка? На маю думку, гандлёвых манапалістаў не надта цікавяць сёння такія праблемы. Мо здаровая канкурэнцыя — толькі "плюс" для абодвух "бакоў" прылаўка?..

— Ці лёгка вытворцам гандляваць?

— Мы ўважліва прыглядаліся і доўга вывучалі эксперыментальны вопыт птушкафабрыкі імя Крупскай — галаўнога прадпрыемства нашага аб"яднання, ініцыятара і, можна сказаць, піянера фірменнага гандлю. Пагадзіцеся: добра, калі мяса птушкі, каўбаса, яйкі трапляюць на гандлёвы прылавак прама з цэха. Мінаючы пры гэтым розныя "перавалачныя пункты" ў выглядзе баз ці халадзільнікаў, якія патрабуюць, па-першае, дадатковых грошай і клопатаў. Па-другое, вядома, што да нядаўніх абмежаванняў гандлёвыя "накруткі" вызначаліся сумамі, роўнымі 30—40 працэнтам кошту тавару. Па-трэцяе, якасць нашай прадукцыі ад доўгіх "гандлёвых прыгод", самі разумееце, зусім не паляпшалася. Ды і ўвогуле, для прадпрыемства "свежая" капейка штодзень — справа не дзесятая. Асабліва цяпер, у "эпоху інфляцыі" і, без перабольшання, усеагульнага банкруцтва. Калі сумежнікі так доўга не могуць разлічыцца за адгружаную прадукцыю, што яна, нават самая дарагая, аддаецца ім нібы задарма! Між тым, выручка нашых магазінаў складае сумы ўпаўне прыстойныя, дзякуючы якім можна не толькі аказацца, што называецца, на плаве, але і крочыць наперад.

— Як вы вытрымліваеце канкурэнцыю з гандлярамі больш вопытнымі? Я маю на ўвазе ў першую чаргу прадпрыемствы "роднай" галіны?

— Спачатку было нялёгка: у "Камсамольца" вузкапрофільная спецыялізацыя, мы не працуем непасрэдна на выпуск таварнай прадукцыі. Але ў нашых магазінах ёсць усё ці амаль усё з асартыменту прадуктаў птушкагадоўлі. Ва ўсякім разе, не менш, чым у іншых фірменных магазінах. Значна дапамагае ў гэтым каардынацыя і выдзяленне фондаў — імі займаецца РВА "Белптушкапром", якім кіруе К.К.Дзягілеў. Напрыклад, Маладзечанская птушкафабрыка пастаўляе нам свежаахаладжаную індычку, далікатэсныя каўбасы і рулеты з мяса гэтай птушкі. Дарэчы, каўбасы "Аляхновіцкая" і "Радашковіцкая" па смакавых і харчовых якасцях увогуле не маюць роўных сярод аналагічнай прадукцыі. А вэнджаных курэй, курыную ікру, кансервы з куранят мы атрымліваем з птушкафабрыкі імя Крупскай. Дарэчы, гэты калектыў нядаўна наладзіў вытворчасць сасісак з мяса курэй, якія карыстаюцца павышаным попытам у пакупнікоў. З забойных цэхаў Дзяржынскай, Смалявіцкай і 1-й Мінскай птушкафабрык паступаюць да нас бройлерныя птушаняты. Усё гэта — па заяўках магазінаў. І, зразумела, дзякуючы наладжанай сістэме ўзаемаабмену.

Адказваючы на гэтую "таварную ўвагу", "Камсамолец" пастаўляе сумежнікам у "Дубаўляны" добрае племяннное яйка для вывядзення ў інкубатары куранят, якія і з"яўляюцца зыходным матэрыялам для ўсёй пералічанай прадукцыі. Я думаю, што менавіта дзякуючы такой вось спецыялізацыі вытворчасці, на базе міжгаспадарчай кааперацыі, "уключыўшы" новыя эканамічныя рычагі ва ўзаемаадносіны падраздзяленняў і стварыўшы фірменны збыт сваёй прадукцыі, наша галіна, што называецца, трымаецца і вырашае многія праблемы.

— Такім чынам, ведамасныя структуры вас разумеюць і падтрымліваюць. А як наконт мясцовых улад?

— Шчыра кажучы, спачатку з алоўкам у руках мы даказвалі мэтазгоднасць і ўзаемавыгаду ад стварэння фірменных магазінаў. Цяпер жа па распараджэнню Заводскага райвыканкома Мінска, на тэрыторыі якога працуюць нашы магазіны, туды завозяць свежы хлеб, бакалею, малочныя прадукты, кандытарскія вырабы і іншыя тавары паўсядзённага попыту. І гэта вельмі правільна, бо ў магазіне, размешчаным зусім не на бойкім месцы, павінен існаваць абавязковы, хоць бы і мінімальны, асартыментны пералік. Пакупнік ад гэтага толькі выйграе, а фірменны гандаль нічога не страціць.

Мы стараемся выконваць свае планы не за кошт гандлёвых нацэнак (яны ў нас ніжэйшыя, чым у дзяржгандлі), а за кошт максімальных аб"ёмаў продажу прадукцыі. Да таго ж, у бліжэйшых планах работы нашых магазінаў — арганізацыя працы без выхадных дзён, па падоўжанаму графіку. Шукаем магчымасці для адкрыцця грыль-бара. Пашыем спецадзенне для прадаўцоў. Абавязкова зоймемся афармленнем арандуемых гандлёвых плошчаў.

Адна з праблем, над якой цяпер працуем, — нарошчванне магутнасцей перапрацоўчых ліній па вырабу папулярных у спажыўцоў далікатэсаў з птушынага мяса, а таксама вяндліны.

Бо, пагадзіцеся, гандаль — патрабаванне сённяшняга складанага часу. Без гэтага проста не выжыць...

Інеса ПЕТРУСЕВІЧ.

КЛЕЦКІЯ НАВІНЫ

"ЛЯГУ Ў БАЛЬНІЦУ"

Даматканавіцкая ўчастковая бальніца невялікая, усяго на 25 ложкаў. І заўсёды запоўнена. Хворыя жыхары навакольных вёсак, асабліва пенсіянеры, ідуць сюды з адзінай просьбай: "Хачу ў вас паправіцца". Многія не ад добрага жыцця прымаюць такое рашэнне: у бальніцы, як-ніяк, і пакормяць, і знойдуць такія-сякія таблеткі.

У медыкаў безліч праблем. Не хапае сродкаў, каб абнавіць бялізну. Бываюць перабоі з неравязачнымі матэрыяламі, нярэдка "дае асечку" кацельня. І ўсё ж тут кожнага пацыента ветліва сустрэнуць і па магчымасці дапамогуць, "паставяць на ногі".

САГРЭЙ МЯНЕ, ПЕЧКА

Рэдка сёння сустрэнеш сапраўднага майстра-печніка.І ўсё ж такія людзі, глядзіш, час ад часу "ўспыхваюць", як зоркі на небасхіле. У вёску Рубеж да Івана Іосіфавіча Мінца едуць адусюль. Ведаюць: ён пячны чараўнік. Калі зробіць печ, грубку або ляжанку — залюбуешся.

— У мяне ёсць заказы з Капыльскага, Ганцавіцкага, Бабруйскага і іншых раёнаў, — гаворыць Мінец. — Многія цяпер нават у катэджах імкнуцца мець прыгожую печку або грубку. Вось і ў нашым калгасе імя Ульянава ў новых дамах мне даводзіцца "даваць цяпло", будаваць стаякі.

ВАЛЮТА, ВАЛЮТА

Колькі б мы ні кпілі наконт "зялёненькіх", без іх цяжка набыць прадпрыемствам раёна дасканалае абсталяванне ці, як кажуць, ноу-хау. Клецкі лясгас арганізаваў экспартныя пастаўкі дачных домікаў і драўніны ў Германію, Польшчу і Фінляндыю.

Частку сваёй прадукцыі пастаўляе за мяжу Сіняўская мэблевая фабрыка. Гэта патрабуе ад калектыву асаблівай увагі да ўдасканалення тэхналагічнага працэсу, бо "там" не прымуць мэблю з дэфектам, "там" не плацяць долары за халтуру...

ЗАХОЧАМ — ЗМОЖАМ

Кансервавы завод, нягледзячы на фінансавыя цяжкасці, трымаецца на плаве. Сёлета распрацаваны і запушчаны ў вытворчасць пяць новых відаў прадукцыі. Сярод іх перац марынаваны, марынад "Рубін", асарці з агародніны.

У раёне і рэспубліцы карыстаецца попытам "Кетчуп паклецку". Па сваіх смакавых якасцях ён не ўступае замежнаму.

Выходзіць, пры жаданні і наш братка-беларус акрамя традыцыйнай салянкі можа парадаваць пакупнікоў чымсьці арыгінальным.

Канстанцін ПРЫЁМКА.

ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ
АРГУМЕНТЫ ● МЕРКАВАННІ

■ Акцыянернае таварыства "Забудова"

І БЯСПЛАТНА АБАЯЛЬНУЮ ЎСМЕШКУ

падораць вам каралевы бензакалонкі ля Краснага

Вы можаце ўявіць сабе, што такое 70.000 кубаметраў зямлі? Правільна, не забылі арыфметыку: для перавозкі яе спатрэбілася б 14.000 аўтасамазвалаў грузападымальнасцю пяць кубаметраў.

Паглядзець у натуры? Калі ж будзеце ехаць па аўтамагістралі Мінск—Маладзечна, то кіламетраў за пяць да Краснага павярніце на дарогу да Чысці. На ёй метраў за 200 ад шашы з левага боку ўбачыце даволі вялізную добраўпарадкаваную пляцоўку аўтазаправачнай станцыі. Каб прывесці яе ў такі стан, давялося зразаць добрую частку ўзгорка вышынёй некалькі метраў. А потым ствараць падземныя памяшканні для захоўвання гаруча-змазачных матэрыялаў, манціраваць пад зямлёй ёмістасці для бензіну. Зямлі давялося перавярнуць горы. Гэтыя кубаметры і цяпер часам сняцца Назаранку, які пачынаў будоўлю АЗС летась у лістападзе.

— Дай бог, каб вы, дзяўчаты, атрымлівалі столькі падзяк за добрую работу, колькі мне перападала крытыкі за ход будаўніцтва, — пажадаў калектыву АЗС Аляксандр Іванавіч.

І не таму, што поўнасцю "заваліў" аб"ект, інакш генеральны дырэктар акцыянернага таварыства "Забудова" І.М.Русак не ўзяў бы яго зараз сваім памочнікам па капітальнаму будаўніцтву. Іосіф Мікалаевіч не церпіць абыякавых і раўнадушных да сваёй справы людзей, якія працуюць спусціўшы рукавы. Ён патрабуе ад падначаленых і тэмпаў, і якасці. Крызіс эканомікі стварае бар"еры? Ну што ж! На тое вы і кіраўнікі, каб знаходзіць найбольш рацыянальны выхад з любой, на першы погляд, і тупіковай, сітуацыі. Вось чаму і даставалася Назаранку. Перш за ўсё за тое, што недааацаніў аб"ект і не адразу ж, з першых дзён, арганізаваў на ім земляныя работы, занадта шмат часу затраціўшы на раскачку. Калі ж выб"ешся з графіка, то затым адна няўвязка пацягне за сабой другую, трэцюю...

— За аўтазаправачную станцыю мы ўзяліся невыпадкова, — расказвае намеснік генеральнага дырэктара "Забудовы" па камерцыйнай рабоце і маркетынгу У.С.Бармаш. — Хаця будаўніцтва для нас і асноўны від дзейнасці, аднак развіваем і іншыя вытворчасці, а таксама займаемся гандлем. Без падобнай мнагапрофільнасці цяжка выжыць у рыначнай стыхіі: на адным страціш, на другім прыдбаеш. А аўтазапраўка — гэта ж жывая капейка.

Сапраўды, яе паяўленне тут, непадалёку ад Краснага, якраз дарэчы. Думаю, і шматлікія аўтамабілісты скажуць за яе шчыры дзякуй "Забудове". Бо калі ты не заправіўся ў Заслаўі /а там часам і бензіну не бывае/, то спадзявайся толькі на Маладзечанскую АЗС — іх больш на гэтым участку нідзе няма.

У мінулую пятніцу абслужыла першых кліентаў аўтазаправачная станцыя "Забудовы", размешчаная ля Краснага. Як прынята ўжо, АЗС асвяціў айцец Павел Хадакоўскі, настаяцель Свята-Пакроўскай царквы вёскі Краснае. "Пастарайцеся так працаваць, каб вас людзі заўсёды ўспаміналі добрым словам", — пажадаў ён аператарам аўтазапраўкі.

Старшы аператар Ганна Някрасава дае даведку: ёсць калонкі для бензіну маркі А-76, А-92, А-95 і дызпаліва. Чатыры калонкі для масла. Неўзабаве яны пачнуць на АЗС расфасоўку нафтапрадуктаў. Аплата — за наяўны разлік. Працуе АЗС кругласутачна.

Так што, дарагія аўтамабілісты, не ўпадайце ў роспач, калі ў вас на ўчастку паміж Маладзечна і Заслаўем скончыцца паліва. Вашу бяду рукой развядуць маладыя каралевы бензакалонкі ля Краснага. І ў дадатак падораць вам яшчэ бясплатна абаяльна-шчырую ўсмешку.

Пётр СІДАРОВІЧ.

■ Рынок и труд

НЕВЕСЕЛЫЙ ПРОГНОЗ

Ухудшение состояния экономики создает и напряженность на рынке труда, увеличивает количество безработных.

На начало 1994 года на государственных и общественных предприятиях и в организациях было занято 541,9 тысячи человек, или 76,5 процента от общего количества всех трудовых ресурсов области, в колхозах — 154,2 тысячи (21,8), в крестьянских хозяйствах — 1,5 тысячи (0,2), в кооперативах — 3 тысячи (0,4). Индивидуальной трудовой деятельностью занималось 7,9 тысячи человек (1,1 процента).

Наш анализ показывает, что в этом году в районные и городские центры занятости населения обратятся за помощью в трудоустройстве 26 тысяч человек, из которых почти половину предполагается трудоустроить. На конец года 20 тысяч безработных будут состоять на учете в службе занятости, из них более 65 процентов — женщины. Уровень безработицы в течение года увеличится в 1,3 раза и составит 2,4 процента от численности трудоспособного населения. А в таких районах, как Пуховичский, Солигорский, Несвижский он значительно превысит среднеобластной показатель.

Сложной остается проблема трудоустройства молодежи, выпускников различных учебных заведений. Безработица среди них возросла против прошлого года на 31,3 процента.

Невеселый прогноз и на новый год. Свои услуги на рынке труда предложат минимум 120 тысяч человек. В том числе: уволенные — 58 тысяч, молодежь, окончившая общеобразовательные школы и учебные заведения, — 17,2 тысячи, высвобожденные работники — 14,5, военнослужащие, уволенные из армии, — 5,4, занятые в домашнем хозяйстве и другие категории граждан — 25,4 тысячи человек.

Предполагается, что 72,6 тысячи человек найдут для себя занятие самостоятельно, а 47,9тысячиобратятся за помощью в государственную службу занятости. У нас разработана программа занятости населения области на 1995 год. Она же предусматривает оказать содействие в трудоустройстве 15,6 тысячи человек. Будет направлено на профессиональную переподготовку с выплатой стипендии на период обучения 2,5 тысячи, оказана материальная поддержка путем выплаты пособий по безработице 34,3 тысячи человек.

Финансирование реализации мероприятий программы будет производиться в основном из государственного фонда содействия занятости и частично — за счет других источников. На оказание содействия в трудоустройстве безработных, поддержку предприятий и организаций в создании дополнительных рабочих мест, профессиональной подготовке и переподготовке людей, выплате пособий по безработице, на содержание службы занятости намечается направить более 14 млрд. рублей.

Виктор ФЕДОРИНЧИК,
начальник отдела рынка труда
областного центра занятости населения.

■ В партиях и движениях

КОММУНИСТЫ СМОТРЯТ В БУДУЩЕЕ

Два дня в Минске проходил III съезд Партии коммунистов Беларуси, на который прибыло 326 делегатов от 150 партийных организаций. В работе съезда приняли участие делегации от политических партий левой ориентации, коммунистических партий России, Украины, Армении и др.

В повестке дня форума были вопросы: отчетный доклад ЦК ПКБ и ревизионной комиссии, об изменениях и дополнениях в программе и уставе партии, о названии и о символике партии, выборы руководящих органов.

С отчетным докладом и о задачах партии выступил секретарь ЦК ПКБ С.И.Калякин. И докладчик, и выступавшие глубоко проанализировали политическую, социально-экономическую ситуацию в республике после II /объединительного/ съезда коммунистов, критически оценили свою деятельность, наметили пути реализации программных целей партии, выработали свою стратегию и тактику в ходе предстоящих выборов и на перспективу.

По всем вопросам повестки дня приняты решения. Съезд также принял постановление о 50-летии Победы советского народа в Великой Отечественной войне, обращение к руководителям стран СНГ, где томятся в тюрьмах политические заключенные, к белорусскому народу, по поводу событий в Чечне.

Утверждена символика ПКБ. ПКБ теперь имеет свой флаг: красное прямоугольное полотнище, в его верхнем углу у древка помещено изображение золотых серпа и молота и над ними красная пятиконечная звезда, обрамленная золотой каймой. Это, по мнению коммунистов, символизирует борьбу ПКБ за воссоздание СССР. Эмблема партии представляет собой стилизованное изображение серпа и молота и пятиконечной звезды, с левой стороны от которых расположена аббревиатура названия партии. Гимном партии является "Интернационал".

Состоялся пленум ЦК ПКБ. Избраны руководящие органы партии. Утвержден главный редактор газеты "Товарищ". Им стал Е.И.Семашко. Первым секретарем ЦК ПКБ избран Сергей Иванович Калякин.

/НАШ КОРР./

ЮБІЛЕЙНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

праведзена ў Маладзечанскім улікова-планавым тэхнікуме з нагоды 35-годдзя гэтай навучальнай установы

Цяпер на Беларусі, бадай, няма ніводнага райспажыўсаюза, дзе б не працавалі выхаванцы Маладзечанскага ўлікова-планавага тэхнікума, які трыццаць пяць гадоў таму назад прыняў першых навучэнцаў. А было іх тады 150 чалавек. Сваё прафесійнае майстэрства ім перадавалі 14 выкладчыкаў. Займаліся ў пяці цесных пакойчыках.

Сёння тут па-ранейшаму рыхтуюць спецыялістаў для кааператыўнага гандлю: бухгалтараў, эканамістаў, рэвізораў. Нядаўна ўведзена новая прафесія — прэтэнзіяніст. Тут навучаецца 518 навучэнцаў на дзённым аддзяленні і 180 — на завочным. На базе тэхнікума працуе і ПТВ па падрыхтоўцы прадаўцоў, у якім займаюцца 85 юнакоў і дзяўчат. Дарэчы, і назва тэхнікума змянілася. Цяпер яна гучыць так: Маладзечанскі вучэбна-вытворчы комплекс Беларускага кааператыўнага таварыства.

Сваю юбілейную дату выкладчыкі і навучэнскі калектывы адзначылі па-святочнаму. Праведзена ўрачыстая канферэнцыя, у якой прынялі ўдзел і многія былыя выпускнікі. Як самых дарагіх гасцей на гэтым мерапрыемстве сустрэлі старшыню абласнога праўлення спажывецкай кааперацыі Я.П.Баравога і старшыню Белкаапсаюза В.С.Владыку, якія таксама з дыпломам гэтай навучальнай установы ў свой час пайшлі ў самастойнае жыццё.

Карацей кажучы, умеюць у Маладзечне рыхтаваць добрыя кадры.

Крымінал-тэлетайп

ЖЫЦЦЁ — ЗА ПЯЦЬ ПУХОВЫХ КУРТАК

Злачынцы затрыманы. Канфіскаваны крадзены тавар. Але каму вяртаць? Гаспадар, прыватны прадпрымальнік, забіты нажом.

Злачынства на сумленні двух сталічных непрацуючых. Участковыя і нарад патрульна-паставой службы Заводскага раёна адрэагавалі аператыўна. Толькі ўсё роўна горка — чалавека не вернеш, ужо не сагрэюць пуховыя курткі...

ПАДПАЛЬШЧЫК — РАНЕЙ СУДЗІМЫ

Супрацоўнікі Мінскага райаддзела міліцыі вылічылі злачынцу, які нанёс мільённыя страты саўгасу "Бальшавік". Дзесяткі тон сена ператварыліся ў попел па віне непрацуючага, раней судзімага.

НЕ ПАСПЕЛІ

А палове чацвёртай раніцы на пульце цэнтральнага назірання аддзела аховы пры Нясвіжскім РАУС спрацавала сігналізацыя. Праз дзве мінуты, паводле сцвярджэння міліцыі, нарад быў на месцы злачынства. Але, на жаль, позна — злачынцаў і след прастыў.

На месцы шкляных дзвярэй камерцыйнага магазіна "Альфа" была дзірка. Праз яе як ветрам садзьмула відэатэхніку і іншыя больш дробныя тавары на мільённыя сумы. Шукай цяпер.

БЕЛІНФАРМ.

■ Мясцовая ўлада: дзень за днём

ТУТ БУДЗЕ ШКОЛА-САД,

або Як на Салігоршчыне ўмудраюцца будаваць і ў крызісныя гады

Ад мясцовых Саветаў можна пачуць самае рознае. Ад абвінавачвання іх ва ўсіх бедах да страху пры адной толькі думцы, што на нейкім узроўні гэтыя органы народаўладдзя ліквідуюцца.

— Калі б хтосьці ўздумаў разагнаць ваш раённы Савет, які галоўны аргумент у яго абарону вы б прывялі?

Намеснік старшыні Салігорскага райвыканкома А.А.Казакевіч адказаў:

— Можна было б пра культуру ўспомніць — за год два калектывы мастацкай самадзейнасці званне "народных" атрымалі. Без нашых дэпутатаў тут не абышлося... Але ў першую чаргу, мабыць, я расказаў бы пра будаўніцтва. Бо, не маючы жылля, школ, бальніц, аб нейкім нармальным жыцці чалавека ўвогуле гаварыць нельга.

За апошнія тры гады, бадай, самыя складаныя пасля аб'яўлення перабудовы, у раёне ўступілі ў строй Зажэвіцкая і Чырванадворская сярэднія, Салігорская папоўная сярэдняя школа. Будуецца школа ў вёсцы Пясчанка. Хутка справяць наваселле ў Старобінскім Доме быту. Там жа будуецца кацельня, закладзены падмурак бальніцы, у многія кватэры прыйшоў прыродны газ. У Чырвонай Слабадзе засялены 45-кватэрны дом...

У такой сітуацыі першае пытанне — адкуль бяруцца грошы? Магутных жа прадпрыемстваў у раёне няма, а ў некаторых калгасаў не хапае грошай нават для выплаты зарплаты.

— Той выпадак, калі патрабуецца моцна круціцца, — гаворыць Анатоль Аляксандравіч. — Не спадзеючыся на бюджэт, шукаем сродкі ўсюды. У Зажэвіцкай сярэдняй школе, напрыклад, празвінеў званок у многім дзякуючы дэпутату абласнога Савета У.І.Дубоўскаму. Менавіта калгас "Перадавік", якім Уладзімір Ігнатавіч кіруе, стаў ініцыятарам будаўніцтва школы, выдзеліў пэўныя сумы для ўзвядзення прасторнага будынка. Чырванадворскую школу фінансаваў "Беларуськалій", які абавязаны пераносіць будынкі, што аказаліся над горнымі выпрацоўкамі. Дом быту ў Старобіне пачынаў будавацца за сродкі, што ў апошні час выдзялялі раённая і гарадская партыйныя арганізацыі, а заканчваецца за бюджэтныя чарнобыльскія. Школа ў Салагошчы ўзводзіцца за чарнобыльскія грошы. А на саракакватэрны дом у Старобіне сродкі знаходзяць мясцовыя прадпрыемствы, самі жыхары.

У раёне не дарма пачалі дзейнічаць саўгас "Камсамольскі". Нарадзілася гаспадарка на асушаных землях у вялікіх пакутах. Яе пачынаў узводзіць яшчэ аграпрам СССР. Пасля яго развалу фінансаванне ўзяў на сябе Дзяржкамчарнобыль Беларусі. Нарэшце, давядзіць да ладу Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання рэспублікі. А ў сямі нянек... Таму сёння ў "Камсамольскім" стаіць пяць дзесяткаў кватэр без здачы, сантэхнікі. Якія невядома калі будуць прыняты.

Але ў гэтай нерадасцей гісторыі ёсць і светлыя старонкі. Галоўнае, як вядома, — здароўе людзей, а бальніцы ў бліжэйшы час не прадбачыцца. Таму чатыры сумежныя кватэры прыстасавалі пад амбулаторыю, завезлі неабходнае абсталяванне. Няма школы? Затое намечана будаўніцтва прасторнага дзіцячага сада на 140 месц, які нават у аддаленай перспектыве наўрад ці ўдасца запоўніць. Тэрмінова перарабілі праект, і атрымаўся навучальна-выхаваўчы комплекс, дзе 108 хлопчыкаў, дзяўчынак могуць вывучаць матэматыку, літаратуру, а 70 дзяцей — як правільна трымаць лыжку, малёваць.

— Вядома, на фоне эканамічнага крызісу зроблена ў раёне не так ужо і мала. Але якая заслуга ў гэтым Савета дэпутатаў? Той жа Дубоўскі, мабыць, стараўся б пабудаваць школу для дзяцей сваіх калгаснікаў і без мандата дэпутата. І адміністрацыя раёна дзейнічала б у гэтым кірунку.

— Сіла Савета — у калектыўным розуме, — адказаў А.А.Казакевіч. — Збіраюцца дэпутаты з розных месц раёна, дзеляцца сваімі назіраннямі, думкамі... У снежні мінулага года пытанне капітальнага будаўніцтва мы вынеслі на сесію райсавета. Было выказана нямала заўваг, ідэй, прапаноў. Напрыклад, дэпутат, старшыня калгаса "Прамень камуны" І.І.Сечка гаварыў аб тым, што там, пад якімі шахцёры "Беларуськалія" выбралі сільвініт, прасядае, забалочваецца, будынкі разбураюцца. А калійшчыкі калі дзесьці і ліквідуюць свае нядобрыя сляды, то вельмі марудна і не заўсёды якасна. Былі выказаны канкрэтныя прапановы, між якіх раз настойліва напомнілі кіраўніцтву "Беларуськалія" аб яго абавязках. І вось ужо дзесяць дамоў, пабудаваных у асноўным за яго сродкі, перададзены калгаснікам, столькі ж дамоў заселены ў калгасе "Гарняк", яшчэ дзевяць павінны быць здадзены ў эксплуатацыю да канца года.

Менавіта на сесіі райсавета не раз гаварылі дэпутату, кіраўніку ПМК-79 А.М.Сямёнаву: бюджэтныя сродкі на меліярацыю змяншаюцца, трэба загадзя падумаць, чым рабочых калоны будуць займаць заўтра. Падказвалі, дзе ў раёне "вузкія" месцы. Добрыя парады былі пачуты, меліяратары перакваліфікаваліся на ўкладчыкаў асфальту, муляраў, тынкоўшчыкаў. Менавіта іх рукамі ўзведзена школа ў Салагошчы, пракладзены многія кіламетры дарог.

Сесія райсавета прасіла аблвыканком выдзеліць для індывідуальнага будаўніцтва на бягучы год два мільярды рублёў ільготнага крэдыту. Просьба часткова задаволена. Як найбольш разумна, справядліва размеркаваць сродкі? Зноў-такі без дэпутатаў, якія ведаюць патрэбы кожнага жыхара, не абысціся. Рэсурсы пастараліся размеркаваць такім чынам, каб атрымалі тыя, хто мае найбольшую патрэбу, можа эфектыўна іх выкарыстаць. І ў тым, што на працягу трох, найбольш складаных, гадоў у раёне пабудавана каля паўтысячы індывідуальных жылых дамоў, таксама ёсць заслуга дэпутатаў.

Вядома, калі глядзець на будаўнічыя пляцоўкі раёна больш прыдзірліва, то многа трывожнага і непрыемнага ўбачыць можна: тут фундамент без карысці стаіць, клуб не адзін год рамантуецца, там механізаваны двор закончыць не могуць, бальніцы няма... Тыповы малюнак крызіснага часу. Вельмі ўжо мала сродкаў, вялікі дэфіцыт будматэрыялаў. Але аб гэтым так многа сказана, напісана, што няма жадання паўтарацца. Хочацца проста парадавацца за дзелавых людзей, якія ў гэты складаны час не паддаюцца паніцы, песімізму, а думаюць, шукаюць. І знаходзяць.

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

НЕ НА ТУЮ КЛАВІШУ НАЦІСНУЛА,

і капейка за капейкай пабегла ў кішэню прадаўца

Недаважаць нам на які-небудзь грам, аблічаць на рубель-другі. Здаецца, і дробязь. А прыміце да ўвагі тую колькасць людзей, якая праходзіць праз магазін за дзень, тыдзень, месяц...

Таму калі спецыялісты аддзела па кантролю за захаваннем цэн і тарыфаў Камітэта цэн Мінэканомікі намецілі праверку шэрагу гандлёвых прадпрыемстваў, то не сумняваліся — парушэнні будуць. Аднак першыя вынікі некалькі збілі з панталыку, пахіснулі іх упэўненасць.

Пры кантрольнай пакупцы вермішэлі, цукру, пернікаў, сыру галандскага ў магазіне №33 Жодзінскага арэнднага прадпрыемства "Меркурый" ніхто не аблічыў іх.

Заглянулі ў кафетэрый. І там пры пераважванні бутэрбродаў з каўбасой і сырам, кандытарскіх вырабаў недаўкладанняў не выявілі. Усё было ў норме, цана не завышалася.

У магазіне №30 "Універсам" таго ж "Меркурыя" зрабілі пяць пакупак. І толькі за камбалу пераплацілі 25 рублёў, затое за каўбасу сталовую прадаўцы недалічылі 9 рублёў.

Не памыляецца той, хто не працуе. Так што можна было палічыць гэта і выпадковасцю. Аднак у кафетэрыі прагучаў ужо і першы званок: у бутэрбродах з каўбасой і сырам недаважка склала амаль 50 працэнтаў. За восем бутэрбродаў правяраючыя пераплацілі 994 рублі. Аблічылі іх і пры куплі куранят, сыру.

У арэндным прадпрыемстве "Жодзінскі гандлёвы цэнтр" пайшлі далей — пры пераацэнцы тавараў завысілі цэны на 1.023 тысячы рублёў.

Так што ўсё станавілася на свае месцы. Асабліва ў магазінах Барысаўскага гархарчпрамгандлю: у якім ні праверыш — усюды абважванне і аблік. За выключэннем хіба аднаго — №37 (загадчыца Н.В.Лескавец): тут правільна і ўзважваюць прадукты, і вызначаюць іх кошт.Не тое што ў астатніх. А ў адным мала таго што перабралі 324 рублі, дык яшчэ пры разліку замест 7 тысяч выдалі 700 рублёў рэшты.

Не буду пералічваць, дзе што недаважылі кантралёрам. Прывяду толькі вытрымку з загада дырэктара гархарчгандлю К.І.Карчэні:

"...строга папярэдзіць загадчыкаў магазінаў: №5 — Е.Е.Борбат, №8 — З.Я.Кірыкаву, №18 — В.Г.Цялягаеву, №20 — Л.Э.Шарлей за недастатковы кантроль за работай прадаўцоў па захаванню правіл гандлю і знізіць ім на 30 працэнтаў прэміяльную даплату за лістапад".

У такіх жа размерах не атрымаюць прэміі і іх калектывы.

За аблік пакупнікоў адна прадаўшчыца звольнена і па яе просьбе ўладкавана прыбіральшчыцай, астатнія сем атрымалі строгія вымовы, пазбаўлены на 100 працэнтаў прэміяльных за лістапад і грашовага заахвочвання за чацвёрты квартал.

Сюды не ўвайшло дзяржаўнае прадпрыемства №7 "Спадарожнік" Барысаўскага гарвыканкома. А там пры кантрольнай пакупцы аблік склаў 1.103 рублі.

Вінаватымі сябе прадаўцы не прызнаюць. Кажуць, што яны тут ні пры чым. Паслухаеш іх, і адразу ж сляза набягае. Так і хочацца пашкадаваць: небаракі, яны ж не свядома дапусцілі парушэнне правіл гандлю, проста недарэчная выпадковасць. Пачытаем тлумачэнні.

"Пры ўзважванні каўбасы атрымаўся аблік на 58 рублёў. Растлумачыць яго дакладна не магу. Магчыма, на калькулятары выпадкова не тую клавішу націснула. Наконт пернікаў — пэўна, яны ўсохлі".

"У спешцы не паклала пакецік на адвес з другога боку вагаў. Адсюль і аблік на 71 рубель".

"Збіліся вагі, таму што часта пакупнікі кладуць на іх грошы. Вось чаму кантрольная пакупка і аказалася на 57 рублёў большая, чым фактычна каштавала".

Бачыце, аказваецца, мы ж з вамі самі вінаватыя, калі нам недаважваюць, аблічваюць нас. А сур'ёзна — як пазбегнуць нам падману? Колькі ні рабі праверак, гэта мала дапамагае. Ды і каля кожнага прадаўца не паставіш кантралёра. Пэўна, нам самім трэба быць больш уважлівымі пры пакупках. Як кажуць, на дзяржаўныя органы кантролю спадзявайся, але ж і сам не рабі промаху.

Пётр СІДАРОВІЧ.

■ Эксперымент

ПЕРШЫ КРОК "ПЕРШАГА КРОКУ"

Па прапанове прадстаўнікоў Фонду Сораса ў дзіцячым садзе №3 г. Валожына праводзіцца вялікая эксперыментальная дзейнасць, якая атрымала назву "Першы крок". Сутнасць яе ў тым, каб зрабіць дашкольную ўстанову тым месцам, дзе на роўных працуюць і педагогі, і бацькі. Дзевяць работнікаў сада прайшлі навучанне на спецыяльных курсах у Мінску. Увялі новую пасаду: сацыяльны педагог. Ім стала Марыя Міхайлаўна Макарэвіч, якая каардынуе работу з бацькамі, бо кожны дзень хтосьці з іх працуе ў дзіцячым садзе нароўні з выхавальнікамі. Адбыўся агульны бацькоўскі сход, на якім пазнаёмілі прысутных з патрабаваннямі эксперыменту, правялі анкетаванне ў трох варыянтах. Выхавальнікі і іх асістэнты наведалі ўсе 50 сем'яў, дзеці якіх трапілі ў эксперыментальныя групы, азнаёміліся з умовамі пражывання і выхавання дзяцей.

Якую ж канкрэтную дапамогу аказаў Фонд Сораса? Дзеці кожны дзень атрымліваюць мультывітаміны. За валюту таксама набыты некаторыя медыцынскія прэпараты, напрыклад, дзіцячы панадол, які цяпер шырока рэкламуецца. Значную суму Фонд Сораса выдзяляе на ўзмоцненае харчаванне для ўсіх выхаванцаў садка, купляцца будуць у асноўным фрукты, сокі, а таксама прадукты, якія з-за дарагоўлі сталі знікаць з нашага стала.

Дзень нараджэння эксперыменту ў Валожыне прыпаў на 18 кастрычніка. Дашкольная ўстанова прымала гасцей. Іх вадзілі па групах, паказвалі зручную і прыгожую мэблю, шыкоўныя цацкі, мальберты, экалагічна чыстыя фарбы і многае іншае, што папоўніла ўжо і ўзбагаціла матэрыяльную базу дзіцячай установы. Былі выступленні прадстаўнікоў райвыканкома і гарсавета, бацькоў і канцэрт саміх выхаванцаў.

Калі ўнікнуць глыбей, то прапанаваныя цэнтры актыўнасці не вельмі моцна адрозніваюцца ад прывычных нам заняткаў. Па праграме Сораса існуюць 11 такіх цэнтраў: развіцця пісьменнасці, мастацкай творчасці, гульняў-драматызацый "Сям'я", канструктарскіх здольнасцей, навыкаў прыгатавання ежы, азнаямлення з уласцівасцямі матэрыялаў, развіцця на паветры, настольна-маніпуляцыйных гульняў, развіцця працоўных навыкаў, фізічнага і музычнага развіцця. Аднак у адрозненне ад нашых, зацверджаных праграмамі, заняткаў дзіця само выбірае, чым яму займацца сёння, заўтра і далей. У кожнага з іх існуе свой знак-сімвал, і, навучыўшыся карыстацца ім, малыш паведамляе выхавальніцы, чым жадае займацца, у якім цэнтры. Пакоі для гульняў ператвораны ў мікрапакойчыкі: кухня, бальніца, спальня, цырульня і г.д. Пакуль што, як заўважылі дарослыя, дзеці аддаюць перавагу канструктарскаму цэнтру (хлопчыкі) і цэнтру "Сям'я" (дзяўчынкі), многа жадаючых займацца мастацкай творчасцю. Ім не пярэчаць. Ёсць і яшчэ адна асаблівасць. На тыдзень вызначаецца тэматыка заняткаў. Напрыклад, жывёльны свет. І менавіта пра гэта вядзецца гаворка ва ўсіх цэнтрах. Для больш паглыбленага вывучэння прадметаў Фонд Сораса даставіў у сад 2 дзіцячыя мікраскопы. Дарэчы, такія цэнтры створаны ў 9 дашкольных установах рэспублікі.

Быць першым — нялёгка. Лаўраў можна і не прыдбаць, а экзамен цяпер трэба трымаць штодзённа. Хочацца спадзявацца, што валожынцы паспяхова давядуць справу да канца.

Наталля ШТЭЙНЕР.

■ Ветераны

ВЕКСЕЛЯ ОБЕЩАНИЙ — К ОПЛАТЕ

Такое требование прозвучало на пленуме совета организации ветеранов Первомайского района г.Минска, в работе которого приняли участие более двухсот инвалидов Великой Отечественной войны.

На пленуме о своей работе отчитались председатель Комиссии Верховного Совета Республики Беларусь по делам ветеранов и инвалидов В.И.Синчилин и председатель райсовета народных депутатов И.Ф.Мацкевич.

Участники пленума приняли обращения в адрес президента, Верховного Совета и горисполкома. В них они обратили внимание на беспредел в торговле, в плате за квартиру, коммунально-бытовые услуги, транспорт и т.д. Делаются попытки, отмечается в документах, ликвидировать бесплатное и частично бесплатное обеспечение ветеранов войны и инвалидов лекарствами, обслуживание в медицинских учреждениях.

Исключительно негативно было воспринято среди ветеранов и решение Минского горисполкома от 29 марта 1993 года о регистрации близких родственников жителей белорусской столицы, приезжающих навестить их из ближнего зарубежья. Теперь они должны за каждый день пребывания у родных платить в городскую казну 10% от минимальной зарплаты, установленной в Беларуси.

Оценка этого акта содержится в обращении. Это — антигуманно, это — бесчеловечно. Это грубо нарушает свободу и права граждан, вторгается в святая святых самого государства, его первичную ячейку — суверенную семью. Мало того что с развалом СССР и возведением границ, говорится в обращениях, мы фактически и юридически оторваны от родственников, близких, друзей, однополчан, живущих в других республиках, теперь это решение еще больше разделяет нас, осложняет даже семейные контакты.

Пленум потребовал немедленной отмены антигуманного решения о регистрации близких родственников жителей Минска, а если этого не будет сделано, то ветеранская организация обратится в Конституционный суд Республики Беларусь с просьбой дать правовую оценку этому незаконному акту.

Василий ПРОКОПЬЕВ.

Сатырычным пяром

ЗАРАБІЎ

Калі Ігар Канаплёў корпаўся каля трактара, які стаяў у двары яго роднага калгаса "Беларусь", што на Любаншчыне, нейкі голас лісліва і ўсё настойлівей прыгаворваў:

— Ну і работку ты знайшоў у дваццаць гадоў! Гразі, грукату колькі, а заработкі?..

— Дык я ніякай іншай спецыяльнасці не маю, — спрабаваў супраціўляцца Ігар.

— Хіба тыя, што крадуць, спецыяльныя універсітэты заканчваюць, — даказваў голас. — Каму розуму не хапала сцібрыць каляровы метал і прадаць яго камерсанту за валюту? Некаторыя дзякуючы той жа медзі ў золаце ходзяць.

І хлапец здаўся. Падцікаваў момант, калі ахова зазявалася, перамахнуў цераз плот Любанскага райаграпрамзабеспячэння і "прыставіў ногі" 90 метрам кабелю. Коштам 54 тысячы рублёў. Прадаў. Падлічыў. Сапраўды, няблага атрымалася.

Зрабіў яшчэ дзве ходкі. Ужо ў райаб'яднанне аграпрамтэхнікі. І злямзіў там кабелю больш як на сто тысяч рублёў. Прадаў, падлічыў — яшчэ лепшы навар...

Намыліўся Ігар зрабіць набег па трэцяму адрасу. Ды не пашанцавала. Схапілі яго за руку. Допыты... Суд... І два гады папраўча-працоўнай калоніі агульнага рэжыму.

Кажуць, праклінае хлапец тую хвіліну, калі паслухаўся спакуслівага голасу. Бо калі ўвесь той навар на дні "адсідкі" раздзяліць, то за нейкія дзве-тры сотні рублёў ён суткі "трубіць". Плюецца: на трактары значна больш зарабіў бы... Ды і плямы масленыя на адзенні адмываюцца, а ад той, якую Ігар займеў, — пазбавіцца вельмі цяжка...

(Наш кар.).

Калісьці і яго бацька быў шафёрам. Ды будзь сыйадэжь, што гэта Мікалай Адашкевіч выбраў аўтамабільны тэхнікум. Аднак, як бы там ні было, а факт застаецца фактам — з яго атрымаўся высакакласны вадзіцель, хаця пачатак яго працоўнай дзейнасці складваўся не так ужо і добра.

Уявіце стан выпускніка тэхнікума, для якога не знайшлося свабоднай машыны. "Есць вадзі аўтобус, дык вам рамонту", — такімі вось словамі пятнаццаць гадоў назад сустрэлі ў Маладзечанскім парку № 4 навічка.

Не стаў Мікалай "качаць" свае правы, а ўзяўся за рамонт. Ды так яго выканаў, што потым на гэтым аўтобусе працаваў амаль дзевяць гадоў, пакуль не перасеў на новы. За гэты час паспеў стаць брыгадзірам, вывесці свой калектыў у шарэнгу перадавых. І зараз перавыконваецца план перавозак пасажыраў, ад людзей паступаюць адны падзякі. Зараз у Адашкевіча першы клас, ён узнагароджаны знакам першай ступені "За работу без аварый", штогод пацвярджае званне лепшага па прафесіі.

Генадзь ДУРЭЙКА.
Міхаіл АСАЕВІЧ (фота).

Все было до боли знакомо и обыденно. Сумрачный судебный зал, конвой — рослые солдаты внутренних войск. Справа от входа барьер, за которым бесцветное лицо подсудимого — тридцатипятилетнего садиста Николая Говако, жителя дер. Новый Свержень Столбцовского района, обвиняемого в истязании и убийстве с особой жестокостью своей жены Ирины. До начала процесса еще есть время. Подсудимый с опаской озирает зал, состав суда, вопросительно, с надеждой посматривает на своего защитника.

ЧТО НАША ЖИЗНЬ?..

Она дорожает на глазах и в то же время катастрофически обесценивается

Тишина, лишь слышны рыдания матери Ирины, которую сердобольные женщины усердно потчуют таблетками и водой из бутылки. Похоже, что только она да ее дочь — сестра убитой по-настоящему чувствуют весь ужас случившегося.

Председательствующий по делу председатель Минского облсуда Г.П.Хомич уже в который раз пытается выяснить у подсудимого, почему он нанес потерпевшей не менее 107 ударов по жизненно важным органам, причиняя ей особые страдания и мучения. Подсудимый что-то отвечает, признавая 6—7 ударов по телу кулаками и ногами и отрицая остальные сто. Рыдает мать, молчит зал, похоже, давно привыкший к подобным делам.

И тут невольно вспомнились строки из романа-антиутопии Джорджа Оруэлла "1984", за полвека вперед предсказавшего наше будущее. Он писал, что наш мир, мир страха, предательства и мучений, мир топчущих и растоптанных, совершенствуясь, будет более безжалостным, направленным к росту страданий. И это так. Борьба с преступностью целиком переложена на плечи правоохранительных органов. Другие же формирования либо прекратили свое существование, либо существуют на бумаге. Развал экономики, безработица, страшная дороговизна не дают возможности обеспечить работой "трудных" подростков, ранее судимых, тунеядцев и т.д., заниматься их перевоспитанием. Воздействовать на этот контингент, минуя трудовые коллективы, бывает весьма трудно. Безысходность, трудности жизни многих и многих толкают на путь пьянства, распущенности, преступлений.

Честным трудом сегодня не разбогатеешь. Остаются либо криминальные, либо полукриминальные способы залезть в карман гражданина или государства.

В кинотеатрах изо дня в день все тот же набор фильмов, смакующих насилие. На телевидении все те же несколько десятков примелькавшихся личностей, оправдывающих все и вся — и непонятную гонку цен, и падение жизненного уровня, и даже стрельбу в сопредельном государстве из танковых пушек по собственному парламенту.

И коль публичный расстрел, не в пример памятным событиям в Тбилиси или Вильнюсе, не вызывает никаких эмоций ни у политиков, ни у парламентариев, то чего уж тут ждать простому человеку. Его убивают на улице, в лесу, в собственной квартире. А поскольку по телевизору этого не показывают, то вроде бы и ужасаться нечему. Вот и гибнут десятки и сотни, как правило, ни в чем не повинных людей.

В прошлом году в республике было совершено 885 убийств и покушений, против 690 в 1992 году, по области соответственно 135 и 114. Не лучшее положение и в этом году. Только по области за 10 месяцев совершено 126 убийств и 22 покушения. Не все убийцы были установлены.

...Представший перед судом Говако что-то лепечет: мол, жена выпивала, и он, избивая ее, занимался воспитанием. Из заранее приготовленной "речи" прочел трогательные "строки": когда жена совершала по пьянке прогулы, то он назавтра брал бутылку, отправлялся к ней на работу, ставил "магарыч" мастеру, и тот скрывал прогул. И говорил об этом человек, также страдающий алкоголизмом. Отсюда и бессмысленная жестокость. "Я был зол, рассержен и не сознавал, больно ли ей", — заявил он в заключение своего выступления в суде. Что уж о Говако говорить, когда садистский расстрел мирных жителей Приднестровья, Ирака, бывшей Югославии не вызывает у людей боли, а мы добиваемся, чтобы алкоголик жалел свою жертву. Страшно: общество, идет по пути развала — и экономического, и нравственного.

Вот милицейские сводки, от которых волосы встают дыбом.

В Березинском районе с тяжелейшими травмами доставлена в больницу молодая женщина Г., которую зверски избил муж. Трое малолетних негодяев в Смолевичском районе надругались, а затем убили четырнадцатилетнюю Б. Подвергся насилию и ограблению священнослужитель А. в Слуцком районе. Подобная участь чуть ранее постигла священника из г. Жодино. В Любанском районе армейский подполковник изнасиловал свою дочь Ю.

А вот и своеобразный дикий рекорд. Учащийся 4-го класса одной из школ Дзержинска изнасиловал малолетнюю, 1990 года рождения.

А сколько преступлений совершается против имущества граждан. Только в Минске в 1993 году было совершено свыше 2.700 квартирных краж. Раскрыто чуть более 40 процентов.

Что касается области, то из 17,2 тыс. преступлений, совершенных в прошлом году, раскрыто только 11.088, или 70,6 процента. Остались нераскрытыми 10 убийств, 16 тяжких телесных повреждений, 8 изнасилований, 25 разбоев, 139 грабежей, 1.941 кража государственного и 3.129 — личного имущества, 22 поджога, 37 аварий со смертельным исходом.

Раскрыто более семидесяти процентов преступлений, что свидетельствует о больших усилиях работников правоохранительных органов, но без серьезных, глубоко продуманных мер со стороны государства им не обойтись.

Уважая международные договоренности, наша республика сделала многое по защите подозреваемых и арестованных. Однако мы почти ничего не сделали для того, чтобы защитить законопослушных граждан.

Похоже, уже давно никого всерьез не интересует, что делает мать, у которой убийца отнял единственного кормильца, или пенсионер, которого унизили, ограбив его квартиру или дачу. Какой-либо компенсации ему ждать не приходится.

Думается, что государство, наряду с защитой прав обвиняемых, должно принять меры по серьезной защите прав потерпевших, взяв часть расходов от преступных действий неустановленных лиц на себя. Эти расходы впоследствии можно в кратных размерах взыскать с преступников, которых, возможно, активнее будут искать. Кстати, принять подобные нормативные акты рекомендовали парламент и Конституционный суд.

...А дело Говако тем временем шло к своему логическому концу. Бросилась в глаза наметившаяся в последнее время тенденция сочувствия к преступнику. Ну выпил, так пьют же все живые, как заявил на суде один из свидетелей. Ну ударил, да не рассчитал количество ударов, вот и случилось непоправимое.

Все вопросы касательно того, почему свидетели не обращались к участковому, в милицию, в прокуратуру, неизменно парировались простыми ответами: в своей семье пусть разбираются сами. Разобрались...

...В праздничные дни приходилось видеть многотысячные толпы прихожан у костелов, церквей, молитвенных домов. Все без исключения проповеди взывали о любви к ближнему. И как же тогда все это вяжется с безбожным отношением людей друг к другу? Или переменился вектор общественного внимания — от коммунизма к христианству, а веры как не было, так и нет? Тогда все понятно.

Не так давно в Борисовский РОВД обратился гр-н М., который заявил, что неизвестные на кладбище в дер. Лютец вскрыли могилу, где была похоронена его сестра, взломали гроб и с умершей сняли кольцо, часы, а также отрезали уши (на ней были золотые сережки)... Да, нравы времен "демократизации" общества стали воистину звериные... И покойникам нет покоя. Все заняты обустройством личной жизни... Кто как сумеет... Эти — вот таким образом... Другие — хапая все что только можно, используя должности, положения, связи, подкуп... А по сути психология у всех одна, звериная: оттолкнуть ближнего ли, дальнего ли и побольше ухватить... Так куда же мы идем? Кто следующий в этой вакханалии вседозволенности и безумия?

...Закончилось слушание дела. Оглашен приговор. Преступник получил по заслугам. Немногочисленные слушатели, оживленно комментируя закончившееся судебное разбирательство, стали расходиться. Кажется, можно в этот раз быть удовлетворенным. Но удовлетворения нет. Есть тревога. Каждый раз напрашивается вопрос: где та преграда, которая сможет защитить людей от напастей? От того, будет ли найден на него ответ, зависит многое.

Семен СКАРУЛИС, заместитель прокурора области.

Навіны Брэстчыны

"ПАЎСТАГОДДЗЯ ЦІШЫНІ"

Так называецца кніга, якая толькі што выпушчана ў Брэсце да 50-годдзя вызвалення вобласці ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Добра ілюстраванае выданне расказвае аб асноўных падзеях незабыўнага для жыхароў Брэстчыны ліпеня сорак чацвёртага. Прадстаўлены тут і сумная статыстыка ахвяр фашызму па кожнаму раёну, пералік шматлікіх помнікаў і абеліскаў, што сталі цяпер агульнымі святынямі.

Дакументальнае выданне пра юбілей радасны і сумны, прысвечанае светлай памяці тых, хто выратаваў зямлю ад карычневай чумы, падрыхтавана ўпраўленнем інфармацыі аблвыканкома.

А, МОЖА, ФЕРМА І НЕ ПАТРЭБНА?

Кіраўніцтва Столінскага раёна не выказвае пакуль вялікага аптымізму наконт гэтай прапановы. Эканамісты ж калгаса "Рубельскі" падлічылі, што малако, якое атрымліваюць вяскоўцы на асабістых падворках, у 25 разоў таннейшае за калгаснае. Вось кіраўнікі гаспадаркі, як паведамляе абласная газета "Заря", і думаюць: а, можа, пайсці на эксперымент і раздаць кароў сялянам? Тады застанецца толькі арганізаваць закупку малака і продаж яго дзяржаве. А яшчэ — паклапаціцца аб забеспячэнні вяскоўцаў племяннымі цялушкамі, добрым насеннем, угнаеннямі і тэхнікай. З зямлёй жа пакуль праблем няма — размеры прысядзібных участкаў яшчэ раней павялічаны ўдвая.

Зрэшты, лёс гэтых намераў пакуль не ясны. Патрэбны фінансавыя прапрацоўкі, ды і згоду саміх калгаснікаў няпрэнна было б атрымаць.

ЛОТЫ КАШТУЮЦЬ МІЛЬЁНЫ

Вострая барацьба за валоданне магазінам "Парфумерыя-галантарэя" разгарнулася на апошнім аўкцыёне па продажу аб"ектаў гарадской і абласной камунальнай уласнасці ў Брэсце. У выніку яго цана павысілася больш чым у 30 разоў у параўнанні са стартавай. Як і заўсёды на такіх таргах, найбольшую цікавасць у пакупнікоў выклікаюць прадпрыемствы гандлю, выстаўленыя на продаж. А іх і на гэтым аўкцыёне было нямала: 9 магазінаў. На ўласнасць прэтэндавалі 36 юрыдычных і фізічных асоб. У ходзе таргоў прададзена сем лотаў. Чатыры з іх уключалі гандлёвыя прадпрыемствы.

У выніку агульны даход ад аўкцыённых таргоў склаў 1 мільярд 706 мільёнаў рублёў. Выручаныя грошы пойдуць на вырашэнне самых вострых сацыяльных праблем горада над Бугам і вобласці.

Чарговы аўкцыён у Брэсце, на якім будуць прапаноўвацца такія ж прывабныя аб"екты камунальнай уласнасці, плануецца правесці ў сярэдзіне студзеня наступнага года.

БЕЛІНФАРМ.

■ Як справы, фермер?

КАБ НЕ "МУЧЫЦЬ" ЗЯМЛЮ

У Мінскім раёне зарэгістравана звыш 40 фермераў. Па-рознаму зарэкамендавалі яны сябе. Адны разгарнулі актыўную дзейнасць, умела працуюць на зямлі. А ёсць такія, якія спекулююць званнем фермера, займаюцца камерцыяй. У выніку зямля зарастае бур'янам.

У адрозненне ад іх У.У.Кашкан з размахам павёў сваю гаспадарку. Праўда, самога Уладзіміра Уладзіміравіча дома не засталі. Але яго двор уражвае: дзейнічаюць піларама, артэзіянская свідравіна. У полі — каля 20 гектараў зямлі. Дарэчы, сёлета ён атрымаў неблагі ўраджай збожжавых — 35 цэнтнераў з гектара. У гэтыя дні дбае пра будучы ўраджай: штодзень трактар робіць па 3—5 рэйсаў, дастаўляючы на поле арганіку. Дарэчы, тэхнікі ў Кашкана дастаткова.

Інтарэсы Уладзіміра Уладзіміравіча самыя разнастайныя. Разводзіць рыбу. Мае сажалку, якую выкапаў сам, робіць другую. Добра адчуваюць сябе на яго ўчастку парэчкі. У недалёкай перспектыве думае заняцца птушкагадоўляй: будуе птушнік. У падвале дома, які ўзводзіцца, будзе майстэрня.

Словам, па-гаспадарску працуе чалавек, бачыць перспектыву. Суседзі пра яго гавораць: дзелавы, руплівы. Дапамагае такім, як сам, станавіцца на ногі. Каму тэхнікай, каму добрую параду дасць.

А вось Генадзь Меляшкевіч заняўся зусім іншай, больш далікатнай справай. Ён разводзіць кветкі. Пабудаваў цяпліцы. Дорага гэта каштавала, бо ўсё рабілася за ўласныя сродкі. І не пашанцавала яшчэ — дзве цяпліцы рухнулі. Цяпер спрабуе іх аднавіць. Складана: не хапае сродкаў.

— Адсюль і настрой дрэнны, — зазначае аграном Аляксандр Моўчан. — Дапамогі ніхто не аказвае. Хоць бы крэдыт які далі: мы ж толькі пачынаем. Яшчэ не ўсе цяпліцы асвоены.

Акрамя закрытага грунту ёсць у Меляшкевіча і адкрыты. На 20 гектарах тут вырошчваюць жыта, бульбу. Частка клубніц ідзе ў сваю сталовую, частку раздаюць работнікам. Дарэчы, іх каля 50 чалавек. Дваццаць цяплічніц. Работай, сваёй зарплатай людзі задаволены.

Прыемна было глядзець на чырвоны разліў гваздзікоў у цяпліцы. Нядаўна тут завяршылі рэалізацыю руж.

— Прыгожыя былі, чыстыя, — расказвае аграном. — А вось з гваздзікамі складаней. Учора палеглі, мароз прыхапіў. Праўда, сёння кветкі падняліся. Але ёсць небяспека, што могуць прапасці. Складанасці з ацяпленнем. Цяпліцы падключаны да кацельні саўгаса "Буцавічы". Абяцалі рэгулярна падаваць цяпло, а яго пакуль няма. Вось і "молімся богу", каб зіма халоднай не была.

І ўсё ж людзі, што працуюць у гэтай гаспадарцы, аптымістычна глядзяць у будучае, не апускаюць рукі. У перспектыве Г.І.Меляшкевіч плануе пабудаваць свінарнік з аўтаматычным кіраваннем, дзе будуць упраўляцца ўсяго тры чалавекі, і просіць на гэта беспрацэнтны крэдыт.

А вось Э.Ф.Парфіяновіч ужо наладзіла вытворчасць свініны. За два гады яна рэалізавала каля 10 тон мяса. Прадае яго на Камароўцы.

— На зіму пагалоўе даводзіцца скарачаць, — гаворыць Эрэна Фёдараўна. — Пакідаю толькі свінаматак. У перспектыве яшчэ адзін свінарнік на 100 галоў. Ён будуецца ўжо. Побач падрыхтавана месца для летняга выгулу.

Парфіяновіч задумала ажыццявіць у сябе поўны цыкл — ад вытворчасці свініны да яе рэалізацыі. Працуе ўжо цэх вэнджання мяса, будзе ўзводзіцца і магазін.

Можна толькі пазайздросціць аптымізму і развароттлівасці гэтай жанчыны. Яна ў раёне чалавек вядомы. Працавала намеснікам дырэктара саўгаса "Буцавічы". Вырашыла заняцца сваёй справай. І, трэба сказаць, фермер з яе атрымаўся. Упраўляюцца ўдваіх з сынам, зямля дагледжана. Цяпер 17 гектараў засеяны азімымі. Мае сваю тэхніку.

На жаль, інакш ставяцца да справы астатнія фермеры, якія ў гэтай зоне далі шмат, але якія ў сваёй большасці займаюцца камерцыяй. Возьмем, напрыклад, Алега Кунаева. Маючы надзел у 40 сотак, ён прадае і перапрадае садовыя саджанцы, астатняя зямля ляжыць аблогам. Кунаеў яшчэ пабудаваў майстэрню, дзе рамантуе легкавыя аўтамабілі. Дык ці патрэбна такому чалавеку зямля?

Спекулюе статусам фермера Генадзь Цуканаў, які проста не мае ніякага ўяўлення аб тым, як працаваць на зямлі. Ужо тры гады пустуюць яго 5,5 гектара. Такі ж самы "фермер" і Уладзімір Маркаў. На працягу двух гадоў збірае па 10—12 цэнтнераў збожжавых з гектара. Вось гэта аддача!

Што называецца, "мучаць" зямлю А.Ф.Лазарэвіч, А.Б.Батура, А.Б.Сакальчык, У.М.Ульдава. Зусім запусцілі іх, заняўшыся будаўніцтвам уласных дамоў, У.В.Скварцоў і Г.У.Цыркевіч. Апошнім былі выдзелены грошы на будаўніцтва дарогі, але невядома, куды ён іх уклаў, бо дарогі так і няма. Відаць, ёсць сэнс даваць зямлю ў арэнду на пэўны выпрабавальны тэрмін і толькі пасля пакідаць яе ў карыстанне.

І яшчэ. Нядрэнна было б, каб фермеры, якія знаходзяцца ў адной зоне, аб'ядноўваліся ў асацыяцыю. Так ім было б лягчэй выжыць. Тады дастаткова было б, напрыклад, мець адзін "Кіравец" на 5—6 двароў, адзін камбайн.

Мікалай ВАЛАСЮК,
старшыня пастаяннай камісіі райсавета дэпутатаў па зямлі, аграрных пытаннях і харчаванню;
Валянціна ЧЫКУРОВА,
галоўны аграном-насеннявод сістэмы "Насенне", спецыяліст па фермерскіх гаспадарках;
Надзея МІХАЛЬЧЫК,
карэспандэнт раённай газеты.

НА ЗДЫМКАХ: Джымі ў гаспадарцы **Э.Ф.Парфіяновіч** адчувае сябе добра; цяплічніцы **Валянціна Барысенка, Марыя Якубовіч** і брыгадзір **Марына Імбрак** у царстве кветак.

Фота Аляксандра РУЖЭЧКІ.

■ З аналаў гісторыі

Слуцкае паўстанне: арганізатары і ўдзельнікі

Бадай, няма ніводнага народа, у гісторыі якога не было б "белых плям". Беларусы — не выключэнне. Адной з такіх таямніц да нядаўняга часу было Слуцкае паўстанне 1920 года. Савецкая гісторыя фактычна замоўчвала яго. І толькі "змена курса" дала магчымасць давесці да шырокай грамадскасці падзеі тых дзён. У друку з'явіўся шэраг публікацый. Некаторымі партыямі адзначалася гадавіна Слуцкага паўстання.

Сярод тых, хто распрацоўвае гэтую тэму, даследуе, — кандыдат гістарычных навук, дэкан гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага педагагічнага універсітэта У.В.Тугай. Ім падрыхтаваны грунтоўны даследчы матэрыял пра Слуцкае паўстанне. У аснову пакладзены архіўныя дакументы, раней "закрытыя", сведчанні непасрэдных удзельнікаў тагачасных падзей.

— Адносіны даследчыкаў і наогул грамадскасці да Слуцкага паўстання далёка не адназначныя, — заўважыў на пачатку нашай размовы Уладзімір Васільевіч. — Гэта можна растлумачыць: па-першае, яго доўгі час замоўчвала наша гістарычная навука. Па-другое, перашкаджаў суб'ектыўны, папулісцкі падыход з боку некаторых даследчыкаў.

— У чым заключаюцца прычыны Слуцкага паўстання?

— На маю думку, яно надзвычай рэльефна сфакусіравала сацыяльныя, эканамічныя, геапалітычныя і нацыянальныя супярэчнасці таго часу. Асабліва непрымальнай для мясцовага сялянства была савецкая палітыка ваеннага камунізму з яго харчразвёрсткай і харчпадаткам. Другой прычынай паслужыла тое, што на тэрыторыі Слуцкага павета акрамя польскіх войск фарміраваліся гусарскі, уланскі і Тульскі драгунскі палкі Рускай народнай добраахвотнай арміі генерала Бэй-Булак-Балаховіча. Забеспячэнне іх харчаваннем таксама легла на плечы сялян. З-за гэтага нярэдка паміж ваеннымі і мясцовым насельніцтвам успыхвалі канфлікты. Масла ў агонь падліваў Рыжскі мірны дагавор, які дзяліў Беларусь на дзве часткі. Ён выклікаў рэзка адмоўную ацэнку сярод беларускай інтэлігенцыі. Яна і была тым актыўным элементам, які агітаваў сялян на барацьбу.

— Вядома, што на тэрыторыі тагачаснай Случчыны дзейнічаў Беларускі Нацыянальны Камітэт. У чым канкрэтна заключалася яго дзейнасць? Якую ролю адыгрываў ён у палітычным жыцці краю?

— Беларускі Нацыянальны Камітэт быў створаны ў Слуцку яшчэ ў 1918 годзе. На чале з Паўлам Жаўрыдам. Але хутка Нацком ліквідавалі бальшавікі. У лістападзе наступнага года, калі на Случчыну прыйшлі палякі, Нацком аднавіў сваю дзейнасць. Цяпер яго ўзначальваў прадстаўнік партыі эсэраў Пракулевіч. Нацком займаўся культурнай і кааператыўнай работай. У ліпені 1920 года ў Слуцк увайшла Чырвоная Армія. Нацком закрылі. Праз некалькі месяцаў улада зноў памянялася — горад занялі польскія войскі, і Нацыянальны Камітэт аднавіў сваю дзейнасць з дазволу камандзіра 10-га палка польскай дывізіі палкоўніка Ясінскага. Ён займаўся чыста адміністрацыйнымі справамі. Напрыклад, разглядаў скаргі мясцовых жыхароў на самаўпраўства акупацыйных улад.

Наогул, становішча Случчыны на той момант было незразумелым. Горад фактычна знаходзіўся ў ізаляцыі. І звесткі, якія ўсё ж сюды прасочваліся, мелі тэндэнцыйны характар. Палкоўнік Ясінскі даволі скупа інфармаваў Нацком аб сапраўдным становішчы спраў. У пачатку лістапада старшыня Нацыянальнага Камітэта Жаўрыд быў камандзіраваны ў Вільню і Варшаву.

А тым часам на Случчыну пацягнуліся натоўпы дэзерціраў з Чырвонай Арміі. Сталі з'яўляцца дзянікінскія і балахоўскія афіцэры, якія агітавалі супраць бальшавікоў. Мясцовая знаць пачала збіраць подпісы за далучэнне Случчыны да Польшчы, запатрабавала ад Нацкома арганізаваць узброеную абарону Слуцка, абвясціць палітычныя дэкларацыі.

Нацком адмовіўся ад такіх прапаноў. Лічыў, што падобны крок толькі на руку Польшчы. У той абстаноўцы ён аддаваў перавагу Саветам.

Тады прыхільнікі "ўзброенага выступлення" вырашылі калі не поўнасцю пазбавіцца ад тагачаснага склада Нацкома, дык хоць істотна яго абнавіць. Быў скліканы сход. На абмеркаванне вынеслі тры пытанні: адносіны да Польшчы і Булак-Балаховіча; неабходнасць стварэння узброеных сіл; аб народнай міліцыі. Стары склад Нацкома не пагадзіўся з такім парадкам дня і, пакінуўшы сход, пачаў дзейнічаць падпольна. Новы склад Нацкома на чале з Паўлюкевічам адразу ж прыняў пастанову склікаць з'езд Случчыны, каб вырашыць пытанне з узброенымі сіламі і прызнаннем пратэктарату Польшчы. Новы склад Нацкома не маскіраваў сваіх сімпатый да польскіх улад.

Нечакана вярнуўся з Варшавы Павел Жаўрыд. І паведаміў падпольнаму Нацкому, што Слуцкі павет з'яўляецца "нацыянальнай тэрыторыяй БНР". А ён — прызначаны камісарам. Усім органам мясцовага самакіравання прапаноўвалася падпарадкоўвацца яму і аказваць садзейнічанне.

Цяпер перад старым Нацкомам паўстала задача блакіраваць усе дзеянні новага, які пачаў падтрымліваць польскую палітыку.

14—15 лістапада ў Слуцку па ініцыятыве новага Нацкома адбыўся з'езд. Праходзіў ён надзвычай бурна. Разгарэлася сапраўдная барацьба паміж старымі і новымі "нацкомаўцамі". Калі настаў крытычны момант, на сцэну выйшаў Жаўрыд і заявіў: "Я прызначаны ўрадам БНР камісарам на ўсю Случчыну. Улада тут належыць толькі ўраду БНР у асобе Найвышэйшай Рады..." Жаўрыда выслухалі надзвычай уважліва. Задалі шмат пытанняў. А калі ён сказаў, што на Случчыне будзе фарміравацца войска БНР, зала літаральна ўзарвалася апладысментамі.

Заява Жаўрыда фактычна ўтрымала з'езд ад "паланафільскай" лініі. З дакладам ад Нацкома старога складу выступіў Пракулевіч. Ён паведаміў, што камітэт стаіць на пазіцыі самавызначэння Случчыны як часткі БНР. А арганізоўваць абарону горада няма сэнсу — гэта толькі прывядзе да кровапраліцця. Пры магчымым прыходзе Чырвонай Арміі прапаноўваў абысціся сіламі народнай міліцыі.

З'езд прызнаў тэрыторыю Случчыны, выбраў Раду і перадаў ёй усю паўнату ўлады ў павеце, а таксама права фарміраваць войска. Рада Случчыны складалася з 17 чалавек, узначаліў яе Пракулевіч. Яна выступіла з дэкларацыяй, у якой заклікала сялянства да барацьбы за "незалежную Беларусь у яе этнаграфічных межах".

І яшчэ адзін надзвычай важны момант. За ходам з'езда пільна сачыў Булак-Балаховіч. Яму было важна, каб дэлегаты далі згоду на ўвядзенне створаных ім фарміраванняў. На з'ездзе з падобнай агітацыяй выступаў стрыечны брат Булак-Балаховіча. Але дэлегаты яго не падтрымалі. Стары склад Нацкома таксама.

— Рыжскі дагавор паставіў Случчыну ў даволі складанае становішча. Польскія часці ў канцы лістапада пакінулі яе. З усходу набліжалася Чырвоная Армія. У выніку на змену аднаму праціўніку прыйшоў другі...

— Сапраўды, з адыходам палякаў узнікла рэальная пагроза захопу Слуцка Чырвонай Арміяй. Паўстала пытанне — як арганізаваць абарону? Група Паўлюкевіча—Самусевіча стаяла за партызанскую вайну як найбольш эфектыўную форму барацьбы з сур'ёзным праціўнікам. Група "незалежнікаў", наадварот, за стварэнне рэгулярных войск.

Тым часам у Слуцку станавілася небяспечна. У горадзе з'явіўся авангард балахоўцаў. Яго ўдалося справадзіць, заплаціўшы тысячу рублёў. Але на змену балахоўцам сюды наведаўся атаман Хведашчэня. Афіцыйна ён меў званне камандзіра Мінскага аддзела Народнай добраахвотнай арміі. Праз два дні яго таксама справадзілі з горада.

Нарэшце, прыбыла дапамога ад Найвышэйшай Рады ў асобе штабс-капітана Борыка і справавода Міхалевіча з Беларускай вайсковай камісіі.

(Заканчэнне будзе.)

■ На атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь

БЕЗ БЛІСКУЧАЙ АЗДОБЫ

УПЕРШЫНЮ імя Раісы Баравіковай паявілася ў друку ў 1960 годзе. Цяпер яна — аўтар зборнікаў паэзіі "Рамонкавы бераг", "Слухаю сэрца", "Такое кароткае лета", "Адгукнуся голасам жалейкі", "Каханне", "Пад небам першага спаткання" і інш. Дарога да сябе, да свайго таленту была нялёгкая ў гэтай літаратаркі. З першых сваіх вершаў не прызнавала ў паэзіі агульных дэкларацый, якія ў той час, можна сказаць, заахвочваліся. Раіса Андрэеўна шукала сваю накіраванасць радка, свой адметны стыль, сваю цеплыню слова. І яна "адкрыла" сябе. Сёння почырк Баравіковай не зблытаеш з іншымі прадстаўнікамі жаночага паэтычнага цэха. Напрамак яе паэзіі добра акрэслены — апяваць каханне, гэтае найвышэйшае чалавечае пачуццё, паказваць яго ролю ў жыцці чалавека, у вырашэнні сацыяльных праграм. Асабліва глыбока гэта раскрыта ў зборніку вершаў "Люстэрка для самотнай", які сёлета вылучаны на атрыманне Дзяржаўнай прэміі рэспублікі. Што ні твор — пра самае патаемнае ў чалавеку, пра пошук жаночага шчасця, пра ўзаемаразуменне, якога так часта не стае людзям, пра тыя складанасці, у якіх жыве наш сучаснік. Вершаваныя радкі паэтэсы пераконваюць чытача, што моцная сям"я, шчырае, а не паказное каханне заўсёды выпраменьваюць святло і цяпло, якія патрэбны для нараджэння пачуцця надзеі, без чаго не абыходзяцца ні закаханыя, ні жанатыя.

Раіса Баравікова закончыла Літаратурны інстытут імя М.Горкага ў Маскве. Менавіта тая вучоба дапамагла выхаваць раскаванасць у выяўленні свайго "я", упэўненасць, разбудзіла творчую энергію. Пісалася пасля Масквы значна лягчэй, бо, вобразна кажучы, адчувала, што яе добра "падкавалі" тэарэтычна, глыбей вывучыла жыццё, пазнала людзей. Пачалі часта выходзіць кнігі. Ні адну з іх не назавеш прахадной. У кнізе "Люстэрка для самотнай" Раіса Баравікова паказала сябе ўдумлівым аўтарам філасофскай і інтымна-спавядальнай лірыкі. Крытыкі адзначалі якасныя змены ў яе паэзіі. Яна застаецца рацыяналістам, але не нейтральным, якім была ў некаторых ранніх вершах, а ўсхваляваным, з шырокім поглядам на свет, з глыбокім асэнсаваннем з"яў жыцця.

Завяршаецца век катаклізмамі,
драмамі, понтам,
Нехта — голы кароль, хтосьці
лаўравых поўны акрас...
Я не мару пра мора
і пра пахкія ружы Таронта.
Запрасіце яшчэ раз мяне на вальс, —

піша яна ў вершы "Дзеці нашы даўно захапляюцца рокам". Як дакладна схоплены вобраз сённяшняй жанчыны! А якая дакладнасць у радках верша "О не, — прамоў няма ўрачыстых":

Такія балючыя ўскрыліся струны,
як жыць з гэтым будзем
і што тварыць,
калі ёсць пакрычаць з кім
з высокай трыбуны
і няма з кім пагаварыць.

І іншыя перыпетыі сённяшняга звар"яцелага часу натуральна ўваходзяць у паэзію Баравіковай, уваходзяць, нібы ў даўно абжыты дом, дзе іх чакаюць. Хіба ж не аб гэтым гавораць яе радкі: "Сябе не ставіў ён ні ў грош! Быў пры любым начальстве ў модзе. І суцяшаўся тым, што й вош жыве для нечага ў прыродзе" ці "Не стане, зрэшты, голас труб дыханнем флейты, як ні пнецца... Калі ж назвалі дубам дуб, ён дубам так і застанецца". Высокага публіцыстычнага напалу паэтэса дасягае ў многіх сваіх творах. Звычайную з"яву яна можа апісаць вельмі выразнымі, ёмістымі штрыхамі, — без бліскучай аздобы, без лішніх выкрутасаў. Нярэдка ствараецца ўражанне, што вершы Раісы Баравіковай нараджаюцца як бы самі сабой. Гэта памылковае ўяўленне. Паэтэса не спяшаецца закладваць свой радок у вершаваную абойму. Яна доўга яго шліфуе, узважвае, правярае, настойліва ўзбагачае свае веды, пераймае вопыт многіх выдатных паэтаў, іх высокую эстэтычную культуру. Усё гэта дапамагае развіваць творчыя здольнасці, паэтычны талент, які ў кнізе "Люстэрка для самотнай" раскрыўся новымі гранямі: тут багатае прафесійнае майстэрства, філасофская глыбіня, сталы роздум; пераклады, драматычная паэма "Барбара Радзівіл". Гэта яшчэ адно сведчанне таго, што Р.Баравікова зможа шмат зрабіць у нашай літаратуры. І зробіць, бо яе крэда — выходзіць да чытачоў са сваім чароўным паэтычным ключыкам, які адкрывае чалавечыя сэрцы, са сваім непаўторным, вынашаным, выпакутаваным радком.

Уладзімір КОБРЫН.

НЕ СПИ ЗИМОЙ...

Службой государственного семенного контроля завершена проверка всех засыпанных семян ячменя, овса, гороха и других яровых зерновых культур на полный лабораторный анализ. Из проверенных 91,4 тысячи тонн семян 86,3 процента отнесены к кондиционным, то есть отвечают первому-третьему классам посевного стандарта.

Однако некоторые колхозы и госхозы подготовку семян откладывают и из-за этого несут дополнительные материальные издержки. Отдельные партии семян из-за плохого хранения теряют всхожесть.

Результаты проверки семенного материала на его пригодность к севу показывают, что в хозяйствах области имеется пока более 12 тысяч тонн (13,7 процента) некондиционных по чистоте и всхожести семян, из которых 2,8 тысячи — по всхожести. Особенно много некондиционных семян в хозяйствах Мядельского района — 975 тонн (29,5 проц.), Любанского — 1.102 тонны (24,5 проц.) и Борисовского — 1.236 тонн (26,4 проц.) районов.

Сложное положение с качеством семян зернобобовых культур. Из проверенных 8,1 тысячи тонн гороха, пелюшки, вики и люпина к некондиционным отнесено 34,3 процента. Из них 16,3 процента — по всхожести. В хозяйствах Березинского, Червенского, Узденского и Воложинского районов некондиционные семена зернобобовых культур по всхожести составляют 38—44 процента.

Для сортообновления и сортосмены в экспериментальных базах и элитхозах области подготовлено для реализации 915 тонн семян элиты яровых зерновых и зернобобовых культур. За исключением экспериментальной базы «Натальевск», где некондиционные семена составляют 47 процентов, все базы и элитхозы области имеют только первоклассные семена.

В семхозах области семена первого класса составляют только 12 процентов, второго — 75. В семхозах Логойского и Минского районов не имеется для реализации первоклассных семян, а семена третьего класса составляют 54—100 процентов.

Требуется усилить работу по очистке и проверке семян льна-долгунца, многолетних трав, крестоцветных культур. Из 629 тонн льносемян на проверку поступило немногим более половины, а из проверенных только 28 процентов отвечают посевному стандарту. В хозяйствах Воложинского, Логойского, Мядельского, Пуховичского, Стародорожского и Червенского районов от 83 до 100 процентов проверенных семян отнесены по чистоте и всхожести к некондиционным.

На проверку в госсеминспекции области поступило 58 процентов семян многолетних трав от их наличия, а из проверенных к кондиционным отнесено пока только 286 тонн — около половины. В хозяйствах Березинского, Крупского, Молодечненского, Несвижского, Стародорожского, Столбцовского и Червенского районов на проверку поступило от 80 до 100 процентов семян трав. Минское облмежхозпредприятие на полный анализ подготовило 539 тонн семян многолетних трав, из которых 60 процентов отвечают посевным стандартам первого-третьего классов.

Из засыпанных 664 тонн семян крестоцветных культур на проверку поступило 66 процентов. Хозяйства Березинского, Борисовского, Вилейского и других районов все семена крестоцветных проверили. Между тем из колхозов и госхозов Любанского района, где имеется 52 тонны семян крестоцветных, на проверку пока не поступило ни одной тонны.

На Минском межхозпредприятии по производству семян трав из 190 тонн семян крестоцветных 42 процента подготовлены и проверены. Кондиционные составляют 80 процентов.

Необходимо в ближайшее время завершить очистку семян яровых культур, провести их межхозяйственный обмен, с тем чтобы каждое хозяйство имело под весенний сев весь набор яровых культур. Особенно зернобобовых и клеверов в ассортименте для залужения и перезалужения площадей.

Георгий СЕРАПИН,
начальник областной госсеминспекции.

ИНФОРМАЦИЯ

облгоссеминспекции о ходе подготовки семян яровых зерновых, зернобобовых, льна и многолетних трав под яровой сев 1995 года на 1 декабря т.г. (в процентах)

Графы таблицы: 1 — районы, 2 — наличие кондиционных семян зерновых и зернобобовых к потребности, 3 — обеспеченность семенами первого класса для посева на зерно, 4 — наличие кондиционных семян льна-долгунца от проверенных, 5 — наличие кондиционных многолетних трав от проверенных

1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Березинский	97	20	68	44	Молодечненский	92	42	100	53
Борисовский	74	21	30	62	Мядельский	70	28	7	24
Вилейский	81	41	49	27	Несвижский	90	67	-	69
Воложинский	87	34	-	37	Пуховичский	83	45	15	-
Дзержинский	84	42	-	55	Слуцкий	94	55	-	-
Клецкий	98	92	-	-	Смолевичский	78	42	-	56
Копыльский	92	68	-	50	Солигорский	85	51	-	72
Крупский	73	14	17	39	Стародорожский	97	71	12	8
Логойский	90	35	-	6	Столбцовский	97	57	-	80
Любанский	75	43	35	31	Узденский	86	62	-	8
Минский	85	31	-	58	Червенский	94	33	16	29
					По области:	86	47	28	45

Экология

Прибор обнаружит лжеца

Состояние окружающей среды, качество потребляемых продуктов (особенно после чернобыльской катастрофы) вызывают у людей все большую озабоченность. Но для того, чтобы улучшать экологическую обстановку (или хотя бы не ухудшать ее), надо научиться контролировать состояние воды, почвы, растений, воздуха.

Методы, которыми всегда пользовались экологи, были, как правило, трудоемкими и требовали значительных затрат времени. Шведская фирма "Текатор" уже несколько десятков лет специализируется на выпуске приборов для быстрых тестов в экологии — анализа почвы, сточных вод, пищевых продуктов. В продуктах питания контролируются как негативные параметры (загрязняющие), так и позитивные (влияющие на вкус и качество).

Наше государство, будучи агропромышленным, стремится выйти на мировой рынок не только с промышленными товарами, но и с продуктами питания. Но для этого необходимо иметь сертификат качества, отвечающий международным стандартам.

Как решить этот вопрос? Оказывается, приборы фирмы "Текатор" сразу же, в процессе тестирования, выдают такие сертификаты — как при анализе твердых, так и жидких продуктов питания (молока, мяса, зерна и пр.).

Характерной особенностью работы фирмы является комплексный подход к проблеме слежения за качеством продуктов по всей экологической цепи их производства, начиная с кормов для животных и кончая готовыми продуктами питания для человека.

Более 150 стран мира знакомы с приборами фирмы "Текатор". Для нас же это новинка, с которой мы только начинаем знакомиться благодаря усилиям Ассоциации профессиональных экологов Республики Беларусь. С этой целью ассоциация совместно с Белорусским научно-исследовательским санитарно-гигиеническим институтом провели семинар по приборам фирмы. В его работе приняли участие экологи, санврачи, работники лабораторий пищевой и мясо-молочной промышленности республики.

Директор Института сангигиены В.И.Талапин и президент Ассоциации профессиональных экологов Беларуси В.Н.Бахирев рассказали о первых шагах сотрудничества между специалистами Беларуси и Швеции.

Эти контакты могут принести республике немалую пользу. Дело в том, что у нас нередки случаи отравления людей пищевыми продуктами. Приборов же для их экспресс-анализа практически нет.

У нас в Беларуси есть один прибор фирмы "Текатор" — на Волковысском заводе детского питания. Куплен в 1986 году. Был предназначен для анализа волокон — клетчатки, целлюлозы, лигнина в растительных материалах, кормах и пр. Сейчас появилась новая концепция возникновения таких заболеваний, как гастрит, геморрой, диабет, расширение вен и т.д. Считают, что они связаны с недостаточным потреблением продуктов, содержащих клетчатку. Поэтому выпуск прибора, конечно же, весьма кстати.

Шведская фирма "Прино", которая выпускает пиво, исследования его качества начинает с поля, на котором растет ячмень, предназначенный для изготовления продукта. Она контролирует все стадии технологической цепи: почва — ячмень — солод — процесс брожения и т.д. А само пиво контролируется по 20 параметрам на приборах фирмы "Текатор".

Мы же платим деньги за продукты сомнительного качества. Было бы неплохо, если бы, скажем, на колхозном рынке был прибор фирмы "Текатор", который выдавал бы каждому продавцу овощной, мясной или молочной продукции сертификат качества.

Недавно антикоррупционная комиссия президента республики обнаружила, что с Минского гормолзавода №1 поступает в продажу продукция пониженной жирности. Например, творог имеет 4 вместо 9 процентов жирности по норме. Если бы в торговой сети использовались приборы фирмы "Текатор", то любой покупатель знал бы, что за творог или сметану он покупает, за что платит деньги. И не исключено, что тогда многие злоупотребления в торговле были бы пресечены.

Владимир ШУЛЯКОВСКИЙ,
ведущий инженер областного комитета по экологии.

■ Хотите – верьте, хотите – нет

ПОЛЕТ ВО СНЕ И НАЯВУ

О таких людях говорят: "Крыша поехала". Но, как ни парадоксально, это совершенно нормальные люди, у которых в один прекрасный день что-то "закоротило".

Алексей Павлович Белый – минчанин, бывший военный летчик. Трезвомыслящий человек, далеко не сентиментальный. Непьющий. Умеет поступки подчинять жесткой воле. Но то, с чем он столкнулся, не укладывалось ни в какие рамки.

Этого не может быть, потому что этого не может быть никогда – ответ тех, к кому он обратился с исповедью. Другие порекомендовали встретиться с психиатром. А побудило пойти на встречу с журналистом то обстоятельство, что однажды все рухнуло. Впрочем, все по порядку.

Пять лет назад, а точнее — в феврале 1989 года, Алексей Павлович уснет спать. Наверное, у каждого бывает такое состояние, когда вроде бы спишь — и не спишь. Так случилось и с моим рассказчиком. И вдруг он почувствовал, что взлетает. Как ему знакомо это ощущение! Вначале тяжесть отрыва от земли, затем стремительный полет, невесомость, а потом властное притяжение чужой планеты. Он мягко приземлился на газоне в совершенно незнакомом городе — типа районного центра, но с большими, добротными зданиями. Очень чистый и солнечный. Широкие улицы сплошь устланы плитами, между которыми лезвия не воткнешь. К нему подошли люди намного выше его, симпатичные и доброжелательные, светловолосые, с продолговатыми лицами. Не удивились его появлению. Как будто ждали. Изъяснялись с ним так, будто языкового барьера не существовало. В гиды дали женщину, которая охотно вызвалась его сопровождать. Вскоре они подошли к зданию, которое внешне чем-то напоминало цирк, но только раз в десять больше. В одну дверь посетители входили, в противоположную — выходили. Под куполом так называемого цирка находился планетарий, огромное звездное небо, а внизу — большой бассейн с множеством рыб. Женщина объяснила, что созерцанием голубовато-зеленого шара с обитателями моря они лечатся. На этом видение прервалось.

Реальность, четкость происходящего, мельчайшие детали ее так врезались в память, что Алексей Павлович с нетерпением ожидал продолжения. И оно пришло. Ровно через месяц, практически в одно и то же число. На той же улице знакомой планеты его ожидала та же женщина. Сейчас они совершили экскурсию по городу. Красивые здания в 16—20 этажей, галереи от одного сооружения к другому. Жители города одеты как бы в униформу: на женщинах легкие голубоватые туники и белые юбки, мужчины в куртках и серебристо-стальных брюках. Все жизнерадостные, веселые. Такое ощущение, что живут они в обществе, где все люди — братья. Да и женщина как-то оговорилась, что на планете они все находятся в родстве. Но расспросы Белого в этом направлении не увенчались успехом.

На этот раз нашему путешественнику захотелось посмотреть другой город. Женщина легко согласилась. Бесшумный серебристый поезд, очень комфортабельный, в мгновение ока доставил их в другой город, скорее похожий на крупный промышленный областной центр. И попал наш герой сразу в литейный цех металлургического завода. Инопланетяне стали приветствовать. От блеска огня Алексей Павлович чуть не ослеп. Его мягко взяли под локотки и вывели в другую комнату, предупредили, что находиться в таком виде здесь опасно. Помогли надеть шлем, похожий на водолазный, с темными стеклами, но в котором легко двигаться. Попытались объяснить устройство автоматов. Но Белый ничего не понял. Единственное, что он вынес: на этой планете есть только один универсальный металл, из которого делают практически все. Подошла женщина-гид. Алексей Павлович спросил у нее, как она нашла его, а та ответила, что и не теряла его из виду.

Побывали они на полях, где зеленое множество овощей, внешне напоминающих дыни или арбузы. Белому дали попробовать их: нежная мякоть с кисловато-сладким привкусом. Жители планеты — вегетарианцы, мясо и рыбу не употребляют. В прекрасных парках много птиц с красивым оперением. Можно было взять любую из них в руки, они людей не боялись.

И опять все прервалось. И опять с нетерпением Белый ожидал приближения 14-го числа следующего месяца, чтобы вновь попасть на полюбившуюся планету. И опять его ждали. И опять инопланетянка знакомила его со здешним миром. Спрашиваю у Белого, готовил ли он заранее вопросы. Нет. Они возникали спонтанно, но никогда не повторялись дважды. В одно из посещений его заинтересовали дети. Их содержали в садиках наподобие наших, но все разновозрастные группы вместе. Родители не забирали детей домой, но иногда практикуют такое — лишь на один день. Но, похоже, дети планеты не обделены любовью и вниманием и равноценны к всплескам родительского участия.

Нигде Алексей Павлович не видел людей преклонного возраста, да и жители планеты так и не дали вразумительного ответа на сей счет. Здесь напрочь отсутствовали недоброжелательность, враждебность по отношению друг к другу. О планете Земля они знали буквально все, но не посещали ее.

Время шло, а Алексей Павлович с завидным постоянством посещал полюбившуюся планету. Однажды попросил инопланетянку показать, как она живет. Квартира очень светлая, уютная — за счет стекол, которые создают постоянный свет. Никаких украшений, только стены окрашены в разные цвета. Хозяин квартиры поднялся с мягкого кресла, в знак приветствия коснулся руки кончиками пальцев. Побывал тогда Белый и в культурно-развлекательном учреждении. Откуда-то лилась тихая музыка, завораживающая, убаюкивающая. Огромный экран следил за всей планетой. Ощущение такое, будто ты непосредственный участник событий.

Планета находилась где-то между созвездиями Малой Медведицы и Рака. После пробуждения Алексей Павлович испытывал такой прилив сил, хорошего настроения, что, казалось, даже на Земле он парил. Но вот однажды время полета сдвинулось до 17-го числа. Около часа ночи он отправился в путешествие и попал на другую планету. Безлюдную, скалистую, с атмосферой, в которой тяжело дышать. И он немедленно улетел оттуда.

Ровно через месяц он попал на знакомую планету. И — о ужас! Здания разрушены, земля — стеклообразная масса. Его встретил муж инопланетянки: "Уходите немедленно, мы гибнем, и вы здесь погибнете", — произнес он. И Белый улетел. После этой ночи у Алексея Павловича, прежде очень здорового человека, начались жесточайшие приступы стенокардии. Поехал в Крым к знакомому врачу, рассказал все как на духу. Тот поднял его на смех. Прописал лекарства — не помогло. Тогда Алексей Павлович, который прежде изучал медицину, стал сам корректировать свой организм, и довольно успешно. Боль прошла, но тоска по гибнущей планете осталась. Он опять попробовал отыскать ее в мироздании. И вот, наконец, нашел. Прежде голубовато-зеленая цветущая планета напоминала теперь груду развалин: вздыбившееся море и коричневая земля. "Моя звезда погасла", —обреченно сказал мой рассказчик.

Наваждение, скажете вы, шутки расстроенной психики. Но в том-то и дело, что Алексей Павлович здоров. Психиатры не нашли в нем "своего" пациента. Из каких закутков памяти возникают видения, действительно ли душа совершает межпланетные перелеты — с большой достоверностью не ответит никто. Заглянуть в беспредельность не дано земному человеку. Легче укрыться в скорлупе невежества, чтобы изречь: пустое все это, мистика...

Ирина АНДРЕЕВА.

■ Паводле архіўных даных

І Ў АЎСТРЫЮ, І Ў ГЕРМАНІЮ, І Ў АМЕРЫКУ

Карысна іншы раз зазірнуць у архівы, цікавыя звесткі можна знайсці ў іх. Аб чым, скажам, пісала ў далёкім 1928 годзе масавая сялянская газета "Беларуская вёска"? Яна выдавалася ў Мінску з 1921 па 1931 гады, потым была перайменавана ў "Калгаснік Беларусі". Дарэчы, у той цяжкі час шмат сваёй прадукцыі беларускія сяляне адпраўлялі на продаж за межы рэспублікі. Вось толькі некалькі фактаў.

"Белсельтрэст заключыў дагавор з Белдзяржгандлем на дастаўку 32 вагонаў крухмалу для вывазу. Першыя 11 вагонаў будуць адпраўлены ў гэтым месяцы. /№ 23 ад 24 лютага 1928 г./.

"Гэтымі днямі ў Мінск вярнуўся з Аўстрыі і Чэха-Славакіі ветэрынарны інспектар Наркамзему, які ездзіў у гэтыя краіны для вывучэння рынку з мэтай вывазу свіней. У гэтыя дзяржавы можна вывозіць шмат свіней і прадаваць іх па добрай цане" / № 24 ад 26 лютага 1928 г./.

"Старшыня праўлення Лесбелу выязджае ў Германію для заключэння дагавораў на вываз лесу з Беларусі ў Германію. Гандлёвыя нямецкія фірмы вельмі зацікаўлены ў гэтым гандлі" / № 6 ад 15 студзеня 1928 г./.

" У Мінск прыехаў загадчык экспертнай часткі гандлёвага прадстаўніцтва СССР у Аўстрыі Трахтэнберг. Высветлена, што на аўстрыйскім рынку могуць мець збыт нашы тавары і сыравіна, такія, як палатно, грыбы, і гэтак далей" /№ 9 ад 22 студзеня 1928 г./.

"На 77 тысяч рублёў сушаных грыбоў накіравана з Беларусі ў Амерыку" / № 10 ад 25 студзеня 1928 г./.

Выпісала Людміла ЦЯРЭШЧАНКАВА, вядучы архівіст дзяржаўнага архіва вобласці.

Знітаваны памяццю далёкай

Без малога сорак гадоў назад у Мюнхене выйшаў альманах «Ля чужых берагоў». Пад адной вокладкай былі сабраны творы беларускіх эмігрантаў-паэтаў і пісьменнікаў.

Адметна, што значная колькасць імён, прадстаўленых у альманаху, пэўным чынам звязаны з Міншчынай. Так, Міхась Кавыль, Уладзімір Клішэвіч, Лявон Случанін, Рыгор Крушына нарадзіліся на Случчыне, Пётр Сыч — выхадзец з Вілейшчыны, радзіма Марціна Люціча — Барысаўшчына.

Розныя ў іх былі шляхі-дарогі. У многіх за спінаю — сталінскі ГУЛАГ. Прайшлі праз пякельную вайну. Гэтыя тэмы і гучаць у іх творах. А яшчэ — боль і туга па далёкай Бацькаўшчыне.

Зразумела, эміграцкія творы у свой час не ўпісваліся ў так званы «метад сацыялістычнага рэалізму». Але якую б ідэйную платформу пад іх ні падводзілі, гэты літаратурны пласт быў і ёсць неад'емнай часткай нашай нацыянальнай культуры.

Мікалай ЖУЧКО.

■ Спорт

ПОСПЕХ ЮНАЙ

Выхаванка Барысаўскай ДЮСШ, а цяпер навучэнка абласной школы вышэйшага спартыўнага майстэрства Юлія Сіняк спецыялізуецца ў стральбе з пнеўматычнага пісталета. Яна паспяхова выйшла на міжнародную арэну, стала ўладальніцай двух сусветных рэкордаў.

Выдатна выступіла юная барысаўчанка на прадстаўнічым турніры ў Фінляндыі. Аспрэчваючы першынство разам з мужчынамі, Юлія заняла трэцяе месца.

І ЎСЁ Ж У ФІНАЛЕ

Сёння ў Маскве заканчваецца традыцыйны міжнародны турнір па хакею на прыз газеты "Известия". У матчы за першае месца сустрэнуцца зборныя Чэхіі і Расіі.

Цяжкім быў шлях да фіналу для расійскіх хакеістаў. Выйграўшы больш-менш лёгка ў каманды Францыі, яны затым згулялі ўнічыю са спартсменамі Фінляндыі – 2:2. Усё вырашалася ў апошні дзень групавога турніру. Надзвычай складаная задача паўстала перад гаспадарамі, калі фіны нанеслі паражэнне французам – 9:0. Каб заняць першае месца ў групе і атрымаць права змагацца ў фінале за галоўны прыз, зборнай Расіі трэба было перамагчы італьянцаў з перавагай не менш чым у сем шайб. І яны справіліся з гэтай задачай, выйграўшы заключны матч групавога турніру з лікам 8:1.

З другой групы, як сказана вышэй, у фінале выступіць каманда Чэхіі. У першыя два дні чэхі і шведы перамаглі нарвежцаў і швейцарцаў, а ў нядзелю сустрэліся паміж сабой. З лікам 3:2 перамагла зборная Чэхіі.

За трэцяе месца сёння паспрачаюцца каманды Фінляндыі і Швецыі.

"АТЛАНТ" У ЛІДЭРАХ

Другі тур чэмпіянату Беларусі па футзалу праходзіў у Новалукомлі. Лідэр першынства мінскі "Атлант" у чатырох матчах набраў шэсць ачкоў і з пятнаццацццю ачкамі працягвае ўзначальваць турнірную табліцу. "Атлант" з лікам 10:0 нанёс паражэнне мінскаму "Лакаматыву", выйграў у "Керамікa" – 5:0, віцебскага "Лакаматыва" – 5:1 і з аднолькавым вынікам – 4:4 згуляў з камандамі "Дуброўка" і "Альпіна".

Трэці тур чэмпіянату пройдзе ў канцы студзеня 1995 года ў Оршы, а да гэтага будзе праведзены розыгрыш Кубка Беларусі.

Приглашает клуб ветеранов

Правление клуба ветеранов войны и труда города Минска извещает, что в субботу, 24 декабря, в 12 часов во Дворце профсоюзов /Октябрьская площадь/ состоится встреча ветеранов, посвященная наступающему 1995 году и чествованию старейшего члена клуба С.П.Казакевича со 100-летием со дня рождения. Приглашаются ветераны войны, труда, Вооруженных Сил, пенсионеры и гости города-героя Минска.

После официальной части – концерт и танцы.

Вход свободный.

Столяра вызывали?

Если сломался стул (скажем, расшатался), не торопитесь его выбросить. Прежде всего его следует разобрать на составные части и грубой шкуркой убрать следы старого клея со всех шипов и гнезд. Склеивать заново лучше всего старинным столярным клеем с его специфическим запахом. Но он ныне — дефицит. Подойдет тут синтетический «Момент». Смажьте все необходимые узлы соединений, поставьте детали на место и простучите их молотком (ударную часть его обмотайте тряпкой). Затем стяните все детали стула толстой веревкой или старыми капроновыми чулками. Выдержать надо сутки, а на следующий день вы будете довольны своей работой.

А всего-то нужен ластик

В наших домах все внутренние двери почему-то неплотно закрываются. Однако это легко исправить. В дверной раме сделайте долотом небольшое отверстие, куда затем на клею вставьте половинку школьного ластика. Конечно, тут надо семь раз отмерить и один раз отрезать. При этом переднюю грань ластика следует слегка скосить, чтобы дверка наезжала на него как на клин. Вот ластик и станет надежным средством против сквозняков.

Хозяйке на заметку

Рецептов, как использовать черствый хлеб, сейчас множество. Вот еще один, касающийся белого хлеба. Очистите его от корок, натрите на терке, а затем обжарьте на сливочном масле вместе с репчатым луком. Это будет отличная добавка к картофельному пюре!

И вечным будет стакан

Не спешите пить чай из новых стаканов. Их следует предварительно закалить. Для этого уложите новую посуду в большую кастрюлю, переложив плотной бумагой, к примеру, оберточной. Поставьте на плиту и доведите воду до кипения. Через минуту-другую кастрюлю снимите с огня и выдержите стаканы в кипятке до его полного остывания. Стекло станет устойчивым к горячему чаю.

Цветет на окне камелия

Отличным средством для смазки механических часов и будильников является масло декоративного цветка камелии. А где его взять? Многие старушки-пенсионерки выращивают камелии на подоконниках ради красивых цветков. Выпросите семена и выдавите масло каким-либо грузом на металлическую фольгу. Его много и не надо — всего одна капля на один механизм.

И ложка речного песка

От частого мытья и смены температур стержни кухонных ножей и столовых вилок вываливаются из деревянных и пластмассовых ручек. Их легко отремонтировать, скрепить заново, если воспользоваться следующим рецептом. Истолките в порошок, скажем, 20 граммов от куска старой граммофонной пластинки, добавьте чайную ложку мела и столько же канифоли. Смесь подогревают в высокой консервной банке до расплавления (но не до кипения!). Расплавом осторожно заполняют отверстие в ручке. После остывания он прочно соединит две части. Скрепление будет еще прочнее, если в расплав добавить чайную ложку мелкомолотого речного песка.

Старый мешок еще послужит

Мешки сейчас вдруг оказались нужными почти всем. Хранились они, естественно, как попало и где попало. Как упрочнить их? Есть старый и довольно простой способ. Берут ведро воды и добавляют в него литровую банку сухой дубовой коры. Доводят до кипения, а затем выдерживают примерно час под шерстяной тряпкой. Мешковину в таком растворе выдерживают сутки, затем слегка прополаскивают и сушат. Нити, получившие дозу дубильных веществ, становятся не только прочнее, но и устойчивее к плесени.

Бутылка вместо утюга

Вот совет мужчинам, сумевшим как-то почистить или постирать свой галстук. А как этот предмет украшения прогладить, да еще без утюга? Очень просто, — надо галстук слегка смочить изнутри, а затем туго обмотать вокруг бутылки с горячей водой. Закрепить можно аптечной резинкой или другим подручным средством.

Домашний коньяк

К Новому году или к какому-либо другому празднику можно приготовить весьма вкусную настойку, напоминающую коньяк. При этом, уверяем вас, она будет лучше, чем те «коньячные напитки», которые делаются в заброшенных подвалах и продаются с этикетками кавказских винзаводов.

Итак, возьмите 200 граммов грецких орехов, расколите и выньте ядра. Скорлупу вместе с перегородками мелко-мелко раздробите. Этот порошок пересыпьте в бутылку емкостью 0,7 литра и залейте 0,5 литра водки. Добавьте чайную ложку сухой травы зверобоя. Через месяц профильтруйте, добавьте два куска рафинада — и на праздничный стол!

Из народной медицины

Народный опыт доказывает, что в теплом настое шелухи лука хорошо промывать ноги после того, как вы целый день провели в резиновых сапогах. А крепкий настой шелухи рекомендован для полоскания горла, когда начинается ангина.

* * *

Сладкие брусничные сиропы обостряют зрение, помогают лучше видеть в темноте, быстрее реагировать на неожиданные препятствия. Словом, они необходимы водителям автомобилей.

* * *

Кора простой ивы, растущей вдоль малых рек и ручьев, содержит салициловую кислоту — основу аспирина и пирамидона. Если аптечная кислота получается синтезом из отходов производства, то природная гораздо чище и действует мягче. Наберите коры, подсушите, сделайте настойку на горячей воде — и не надо ходить в аптеку. Настой сбивает температуру, снимает головную боль.

20 снежня, аўторак

Беларускае тэлебачанне

15.40. Вывучаем сваю гісторыю. "Дакрануўшыся да мінулага". Д/ф.
15.50. ТБ — школе. Францішак Багушэвіч і яго творчасць.
16.20. "Прыгажун Джэк". Д/ф.
16.40. "Я малілася вершамі". Ларыса Геніюш.
17.00. Навіны.
17.10. "Атракцыён".
17.20. "Іван Чыгрынаў". Д/ф.
17.50. Тэлеклуб "Удача".
18.10. Навіны (Віцебск).
18.35. Навіны Бі-бі-сі.
19.10. Эканамікст.
19.20. Тэлевізійны Дом кіно. Сустрэча з генерал-лейтэнантам А.Лебедзем і народным артыстам СССР Г.Жжонавым.
19.55. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыял.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. "Форум".
21.55. Імгненне шчырасці.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь.
Пяць хвілін на жарты.
"Амазонка" (Францыя). 1-я серыя.
Пад купалам Сусвету.
Канцэрт з твораў А.Шнітке.
"Сталіца".
Дайджэст.

Канал "Астанкіна"

15.00. Доміснолька.
15.30. Чароўны свет, ці Сінема.
16.00. Джэм.
16.20. "Элен і рабяты". Тэлесерыял.
16.50. Свет сёння.
17.00. Сітуацыя.
17.25. Хакей. Міжнародны турнір на прыз газеты "Известия". Фінал.
20.30. Надвор'е.
20.40. З першых рук.
20.50. Тэма.
21.35. Маскоўскаму тэатру сатыры — 70 гадоў.
23.15. Новыя абывацелі.
23.40. Мультфільм для дарослых.
23.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

15.20. "Наезнік-прывід". 2-я серыя.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Новая лінія.
16.55. Ваша права.
17.10. Тэледэбаты.
18.05. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Кантракт рысавальшчыка" (Англія).
21.45. Экран крымінальных паведамленняў.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Зоркі гавораць.
22.40. На канцэрце Дз.Хварастоўскага.
23.40. "Шульц і Шульц" (Германія). 1-я серыя.

21 снежня, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Эканамікст.
8.20. Дайджэст.
8.30. "Маё каханне, мой смутак".
9.00. ТБ — школе. Багушэвіч і яго творчасць.
9.30. Пяць хвілін на жарты.
9.35. "Амазонка". 1-я серыя.
10.25. "Маўглі".
11.05. Памяці дырыжора Ю.Цырука.
11.40. "Футрачка для хмары".
11.50. Аэробіка для ўсіх.
12.20. "Плач перапёлкі".
13.25. Пленэр імя Марка Шагала.
14.05. Р.Фінке. "Першае каханне". Спектакль.
15.35. Відзьма-нявідзьма.
16.40. Вывучаем сваю гісторыю. "Вянок цярновы васількоў". Д/ф.
17.00. Навіны.
17.10. Да 60-годдзя Л.Хейфеца.
18.10. Навіны (Гомель).
18.35. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Святочны вечар, прысвечаны юбілею народнага пісьменніка Беларусі І.Г.Чыгрынава.
19.30. "Крок". "Карамболь". Барыс Дзедзянёў.
20.00. Мультфільм для дарослых.
20.20. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь.
І.Г.Чыгрынаў. "Чалавек з мядзведжым тварам". Спектакль.
"Амазонка". 2-я серыя.
Дайджэст.

Канал "Астанкіна"

7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50. Навіны.
8.00. "Топа Джыджыа".
8.25. "Дзікая Роза".
9.00. "Ты помніш, таварыш..."
9.30. Спявае Людміла Нікалаева.
9.40. "Навошта вы тут?"
14.00. Агенцтва "Найм".
14.10. Навука і рынак.
14.20. Хроніка дзелавога жыцця.
14.30. Грошы і шчасце.
15.00. Паглядзі, паслухай...
15.15. V Міжнародны дзіцячы тэлефестываль.
15.20. "Лятаючы дом".
16.00. Цін-тонік.
16.20. "Элен і рабяты". Тэлесерыял.
16.50. Свет сёння.
17.00. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.40, 20.30. Надвор'е.
17.45. "Хто ёсць хто. XX стагоддзе". І.Гілан.
18.00. Гадзіна пік.
18.30. "Дзікая Роза". Тэлесерыял.
18.55. Кінапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Маналог.
20.50. "Двойчы народжаны". Маст. фільм.
22.30. Сёмае неба.
23.20. У свеце джаза.
23.40. Мультфільм для дарослых.
23.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.30. Яшчэ адна старонка.
8.50. Ваенны кур'ер.
9.05. К.Ваншэнкін пра Я.Смелякова.
9.35. Чароўны куфэрачак.
9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. Дзелавая Расія.
13.45. "Тата", "Пляменнік". Тэлефільмы.
15.10. Музычная мазаіка.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Далёкі Усход.
16.55. Ніхто не забыты.
17.00. Звычайная справа.
17.15. Казырная дама.
17.50. Панове-таварышы.
18.05. Фільм-прэм'ер.
18.20. Зоркі Амерыкі.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.30. Даміно Міхаіла Баярскага.
21.05. "Куды ідзе Расія?"
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Багема. А.Абдулаў.
23.45. Зоркі гавораць.
23.50. "Шульц і Шульц". 2-я серыя.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
12.50, 14.25, 17.50, 19.25. Музычны момант.
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Фільм-канцэрт.
13.50. "У краіне вясёлай дзяцінства" і іншыя мультфільмы.
14.45. "Маэстра з нітачкай".
16.25. "Іван IV Грозны. Фёдар Колычаў — мітрапаліт Філіп". Д/ф.
17.20. Дзецям пра зверанят.
17.55. Гістарычны альманах.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вялікі фестываль.
19.30. Да 70-годдзя Ленінградскага радыё. Урачысты канцэрт.
20.30. Блеф-клуб.
21.10. Тэлемагазін.
21.15. Тэлеслужба бяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
22.00. Ваш стыль.
22.05. "На ўсё астатняе жыццё". 3-я серыя.

8-й канал

20 декабря, вторник

18.00 Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли Фога".
18.30 Студия "Интекс": "Новости".
18.45 Водэс. Встреча 3-я.
19.00 Реклама.
19.05 Телесериал "Морена Клара".
19.55 Немецкая волна.
20.25 БАНТ: "Репортаж".
20.35 Реклама.
20.40 Телесериал "Шансы".
21.30 Студия БМ: "Архивчик".
21.45 Реклама.
21.50 АО "ТЕХИНПРОМ—ГРУПП" И ДП 8 ТВК представляют художественный фильм "Танцуй, или умрешь".
23.10 Перекресток.
23.25 Реклама.

21 декабря, среда

18.00 Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли Фога".
18.25 СОЛТЭК: "Новости".
18.35 Немецкая волна.
19.05 Реклама.
19.10 Телесериал "Морена Клара".
20.00 Агентство "Пармикс": "Городские часы", "Новости".
20.15 Школа делового общения (повтор).
20.35 Реклама.
20.40 Телесериал "Шансы".
21.30 Студия БМ: "ПраРок".
21.45 Реклама.
21.50 Любимый жанр — мелодрама. Художественный фильм "Странная любовь".
23.15 Четверть часа с Борисом Гребенщиковым.
23.25 Реклама.

Наш адрас:
220013, гор.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага,10-А,паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай рэдакцыі —68-29-76, намесніка галоўнага рэдактара —68-25-81, адказнага сакратара —68-26-48, сакратарыята —68-26-48, аддзелаў: Саветаў —68-26-38, адукацыі і культуры —68-25-76, сацыяльна—эканамічнага —68-25-43, грамадска-палітычнага —68-25-42, інфармацыйна-аналітычнага —68-28-33, пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83, ілюстрацыі —68-25-03, камерцыйнага — 68-25-86, бухгалтэрыі —68-26-65.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Барысаве —(8-277)5-15-61,Вілейцы —(8-271)5-57-86,Нясвіжы—(8-270)5-41-88, Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК – Мінскі абласны Савет дэпутатаў, 220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.

"Мінская праўда"— орган Мінскага абласнога Савета дэпутатаў.

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Адказнасць за падбор і дакладнасць апублікаваных фактаў і іншых звестак нясуць іх аўтары.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10. Нумар падпісаны ў 22.00.

Набрана і звярстана на настольна-выдавецкім комплексе "Мінскай праўды". Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.

Індэкс 63923. Зак.№136.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12